

Skúsenosti malých a stredných podnikov v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín

Záverečná správa z kvantitatívneho prieskumu

November 2014

© SBA, Bratislava, 2014

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Projekt Zlepšenie podmienok na trhu práce a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín.

Solidarita pri riadení migračných tokov.

OBSAH

1	Úvod.....	4
2	Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín	7
3	Problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily	9
4	Hodnotenie vzdelávacieho systému na Slovensku	12
5	Plány firiem v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín	14
6	Dôvody pre zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín	17
7	Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre trh práce na Slovensku.....	21
8	Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre firmu.....	24
9	Najčastejšie problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín	29
10	Opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov z tretích krajín	34
11	Počet štátnych príslušníkov zamestnaných v podnikoch.....	39
12	Krajina pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín	40
13	Typ pracovnej pozície štátnych príslušníkov tretích krajín.....	41
14	Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny	42
15	Spolupráca v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín ..	43
16	Snaha o prijatie slovenského uchádzača pred prijatím príslušníka tretej krajiny ..	44
17	Dôvody neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín	45
18	Vybrané charakteristiky podnikov	49
19	Metodika prieskumu	53
20	Zhrnutie výsledkov.....	54
	Zoznam tabuliek	57
	Zoznam grafov	58
	Dotazník	60

1 Úvod

V súčasnosti je slovenský trh práce v čoraz väčšej miere závislý na príleve ľudského kapitálu zo zahraničia. Efektívne začlenenie cudzincov do hospodárskej praxe našej krajiny závisí od prijatia opatrení, ktoré vedú k zlepšeniu podmienok pre zamestnávanie a podnikanie cudzincov, osobitne štátnych príslušníkov tretích krajín.

Z toho dôvodu je Slovak Business Agency realizátorom projektu Zlepšenie podmienok na trhu práce a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý je financovaný z programu Solidarita a riadenie migračných tokov.

Jednou z aktivít projektu je realizácia kvantitatívneho prieskumu, ktorého hlavným cieľom bolo zmapovať skúsenosti slovenských malých a stredných podnikov (MSP) v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín. Zber údajov reprezentatívneho telefonického prieskumu zabezpečovala prieskumná agentúra AKO, s.r.o. v dňoch od 16.09.2014 do 10.10.2014 na celkovej vzorke 1018 malých a stredných podnikov.

Parciálnymi cieľmi prieskumu bolo:

- zmapovať postoje malých a stredných podnikateľov k problematike nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily,
- vyhodnotiť pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na trh práce a na samotnú firmu,
- identifikovať problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín,
- špecifikovať opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín ,
- zmapovať plány podnikateľov v oblasti prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín,
- preskúmať dôvody neochoty firiem zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín,
- podrobnejšie vyhodnotiť špecifiká zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín v malých a stredných podnikoch – typ pracovnej pozície, úroveň mzdy štátneho príslušníka, spolupráca v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.

Respondentmi prieskumu boli predstavitelia MSP s rozhodovacími právomocami v oblasti prijímania nových zamestnancov.

Z hľadiska veľkostnej štruktúry bolo do prieskumu zapojených 30 % mikropodnikov s počtom zamestnancov od 1 do 9, 40 % malých podnikov s počtom zamestnancov od 10 do 49 a 30 % stredných podnikov s počtom zamestnancov od 50 do 249.

Tabuľka č.1: Štruktúra podnikov podľa veľkostnej kategórie

Veľkostná kategória	v %
mikropodnik (1 – 9 zamestnancov)	30
malý podnik (10 – 49 zamestnancov)	40
stredný podnik (50 – 249 zamestnancov)	30

30 % malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu bolo z odvetvia obchodu a z odvetvia obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N). 9 % zapojených MSP pôsobí v odvetví priemyslu a v doprave a v informačných a komunikačných činnostiach. 8 % MSP pôsobí v stavebníctve, 7 % v oblasti ostatných služieb (sekcia SK NACE P až S), 4 % v ubytovaní a stravovaní a 3 % v pôdohospodárstve.

Tabuľka č.2: Odvetvová štruktúra podnikov

Odvetvová štruktúra	v %
Pôdohospodárstvo	3
Priemysel	9
Stavebníctvo	8
Obchod	30
ubytovanie a stravovanie	4
doprava, informácie	9
obchodné služby	30
ostatné služby	7

Viac ako jedna tretina (34 %) z malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu bola z Bratislavského kraja. Z Nitrianskeho kraja bolo do prieskumu zapojených 11 % MSP, zo Žilinského a Košického kraja 10 % MSP, z Trnavského, Banskobystrického a Prešovského kraja 9 % MSP a 8 % tvorili MSP, ktoré pôsobili v Trenčianskom kraji.

Tabuľka č.3: Regionálna štruktúra podnikov

Regionálna štruktúra podľa krajov SR	v %
Bratislava	34
Trnava	9
Trenčín	8
Nitra	11
Žilina	10
Banská Bystrica	9
Prešov	9
Košice	10

Viac ako polovica (51 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu boli zástupcovia MSP, ktoré pôsobia na trhu viac ako 16 rokov. 22 % malých a stredných podnikov vykonáva podnikateľskú činnosť od 11 do 15 rokov, 20 % vykonáva podnikateľskú činnosť od 6 do 10 rokov a 7 % podnikateľov je aktívnych menej ako 5 rokov.

Tabuľka č.4: Štruktúra podnikov podľa dĺžky podnikateľskej činnosti

Dĺžka podnikateľskej činnosti	v %
do 5 rokov	7
od 6 do 10 rokov	20
od 11 do 15 rokov	22
16 a viac rokov	51

Viac ako jedna tretina (36 %) malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu sa orientuje na národný a medzinárodný trh súčasne, 31 % MSP pôsobí výhradne na lokálnom trhu (na úrovni mesta, okresu, kraja), 30 % na národnom trhu a 3 % MSP poskytuje svoje tovary a služby na medzinárodnom trhu.

Tabuľka č.5: Štruktúra podnikov podľa teritoriálnej pôsobnosti

Teritoriálna pôsobnosť podnikov	v %
Lokálny trh (na úrovni mesta, okresu, kraja)	31
Národný trh (na území celej SR)	30
Národný a medzinárodný trh	36
Len medzinárodný trh	3

Vlastnícka štruktúra zapojených MSP do prieskumu sa vyznačuje dominantným zastúpením malých a stredným podnikov s tuzemským vlastníctvom. 84 % MSP tvorili podniky s výhradným tuzemským vlastníctvom, 4 % MSP s prevažne tuzemským vlastníctvom, 3 % MSP má prevažne zahraničné vlastníctvo a 7 % má výhradne zahraničné vlastníctvo.

Tabuľka č.6: Vlastnícka štruktúra podnikov

Vlastnícka štruktúra	v %
Výhradné tuzemské vlastníctvo	84
Prevažne tuzemské vlastníctvo	4
Prevažne zahraničné vlastníctvo	3
Výhradne zahraničné vlastníctvo	7
Neviem / nechcem odpovedať	1

13 % z oslovených malých a stredných podnikov dosiahlo v roku 2013 záporný hospodársky výsledok. Viac ako jedna štvrtina (27 %) dosiahla v roku 2013 zisk na úrovni do 10 tisíc Eur, 15 % MSP dosiahlo zisk od 10 do 30 tisíc Eur, 9 % MSP dosiahlo zisk od 30 do 100 tisíc Eur, 5 % MSP dosiahlo zisk od 100 do 300 tisíc Eur a 3 % MSP dosiahlo zisk viac ako 300 tisíc Eur.

Tabuľka č.7: Štruktúra podnikov podľa dosiahnutého hospodárskeho výsledku v roku 2013

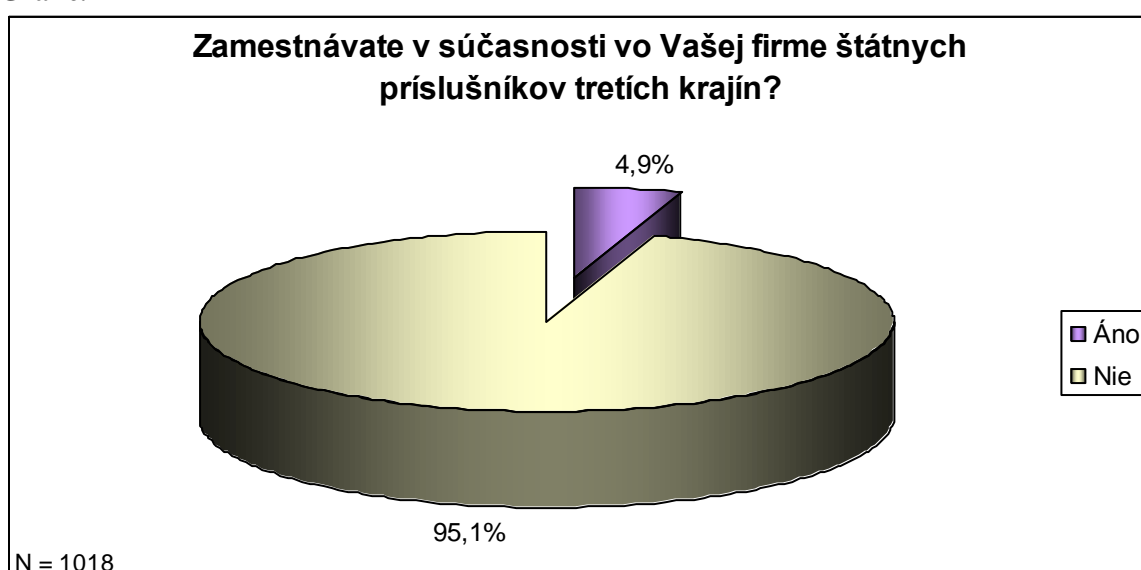
	v %
Dosiahol som záporný hospodársky výsledok	13
Od 0 do 10 tisíc EUR	27
Od 10 do 30 tisíc EUR	15
Od 30 do 100 tisíc EUR	9
Od 100 do 300 tisíc EUR	5
Viac ako 300 tisíc EUR	3
Neviem / nechcem odpovedať	27

2 Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (1018) zapojených do prieskumu bolo v zmysle podmienok zostavenia výberového súboru **5 % subjektov** (v absolútnom počte 50), ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín vo svojej firme. V uvedenej skupine zamestnávateľov štátnych príslušníkov tretích krajín boli podniky, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín na hlavný pracovný pomer, ako aj subjekty, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov na rôzne sezónne práce, formou práce na dohodu¹.

Zvyšných 95 % malých a stredných podnikateľov zapojených do prieskumu nemalo doposiaľ skúsenosť so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín.

Graf č.1

Zdroj: Slovak Business Agency

Štatisticky významne vyšší podiel malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín je zreteľný najmä v prípade stredných podnikov s počtom zamestnancov od 50 do 249 (9,6 %), podnikov pôsobiacich v oblasti ubytovania a stravovania (10,3 %), v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (8,3 %), podnikov so sídlom v Bratislavskom kraji (6,0 %), podnikov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť menej ako 10 rokov (6,3 %; 5,6 %), podnikov pôsobiacich na národnom a medzinárodnom trhu (9,6 %), so zahraničným vlastníctvom (12,4 %) a podnikov dosahujúcich vysokú ziskovosť (10,6 %).

Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín podľa vybraných charakteristík malých a stredných podnikov je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

¹ Podniky museli zamestnávať štátneho príslušníka tretej krajiny na dohodu v období predchádzajúcich 12 mesiacov.

Tabuľka č.8: Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Zamestnávate v súčasnosti vo Vašej firme štátnych príslušníkov tretích krajín? (v %)	
		Áno	Nie
Celá vzorka		4,9	95,1
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	2,9	97,1
	malý podnik (10-49)	3,0	97,0
	stredný podnik (50-249)	9,6	90,4
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,9	97,1
	priemysel	6,5	93,5
	stavebníctvo	2,4	97,6
	obchod	4,0	96,0
	ubytovanie a stravovanie	10,3	89,7
	doprava, informácie	8,3	91,7
	obchodné služby	4,3	95,7
	ostatné služby	5,9	94,1
Región	Bratislavský kraj	6,0	94,0
	Trnavský kraj	5,6	94,4
	Trenčiansky kraj	4,9	95,1
	Nitriansky kraj	2,6	97,4
	Žilinský kraj	4,0	96,0
	Banskobystrický kraj	4,4	95,6
	Prešovský kraj	5,3	94,7
	Košický kraj	4,1	95,9
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	5,6	94,4
	od 6 do 10 rokov	6,3	93,7
	od 11 do 15 rokov	4,1	95,9
	16 a viac rokov	4,6	95,4
Pôsobnosť	lokálny trh	2,9	97,1
	národný trh	2,3	97,7
	národný a medzinárodný trh	9,1	90,9
	len medzinárodný trh	3,3	96,7
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	4,1	95,9
	zahraničné vlastníctvo	12,4	87,6
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	3,0	97,0
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	1,8	98,2
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	3,2	96,8
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	8,3	91,7
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	10,6	89,4

Zdroj: Slovak Business Agency

3 Problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily

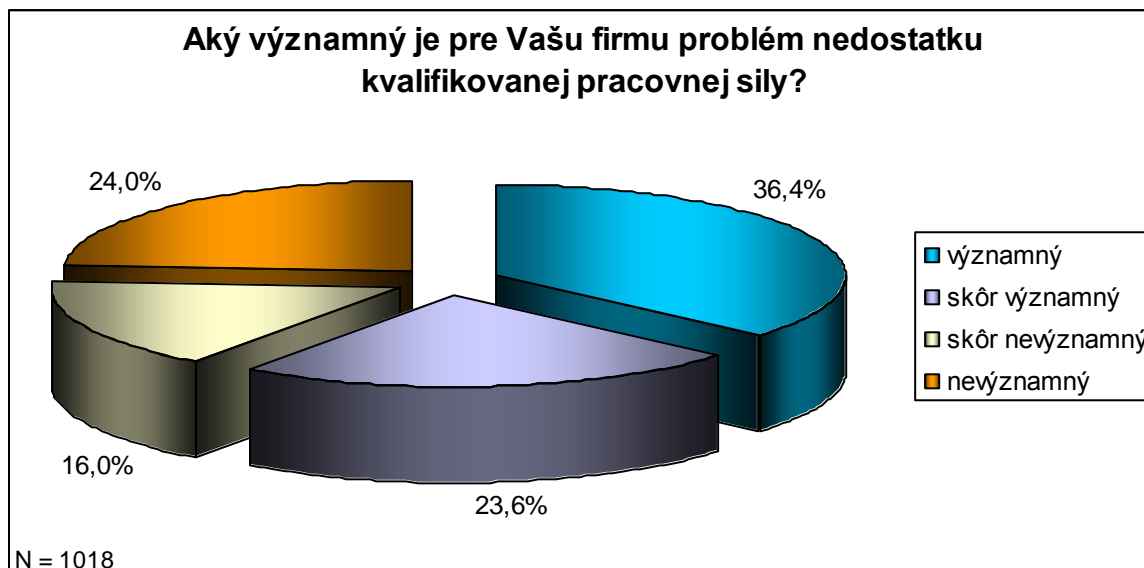
Dostatok kvalifikovanej pracovnej sily je jedným zo základných predpokladov pre rast konkurencieschopnosti podnikov a národného hospodárstva. Špecifickou črtou slovenského trhu práce je stav, keď zamestnávateľia čoraz viac pociťujú ťažkosti s obsadzovaním voľných pracovných pozícií, a to i napriek pomerne vysokej miere nezamestnanosti.

Problematickú situáciu v tejto oblasti dokumentujú aj údaje Zväzu automobilového priemyslu SR, podľa ktorých zamestnávateľom na Slovensku do dôchodku ročne odíde viac ako 33 000 kvalifikovaných stredoškolsky vzdelaných pracovníkov, zo stredných škôl však vyjde iba 5 000 kvalifikovaných pracovníkov. Ostatní pokračujú v štúdiu na vysokej škole alebo sú nezamestnaní, pretože vyštudovali odbor, ktorý hospodárstvo nepotrebuje alebo sú kvalitatívne nepoužiteľní. Podľa výsledkov prieskumu Podnikateľskej aliancie Slovenska len pätina absolventov stredných škôl je dostatočne pripravená na prax. Zvyšok musí popri zamestnaní absolvovať doškolenie, ktoré zamestnávateľov stojí v priemere 656 eur.

Nepriaznivá situácia na slovenskom trhu práce ovplyvňuje aj činnosť malých a stredných podnikov. Podľa výsledkov zrealizovaného prieskumu **šesť z desiatich (60 %) malých a stredných podnikov na Slovensku hodnotí problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily ako významný**, pričom 36,4 % ho označilo za významný a 23,6 % za skôr významný.

40 % predstaviteľov malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu hodnotí problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily za nevýznamný, pričom 24,0 % ho označilo za nevýznamný a 16,0 % za skôr nevýznamný.

Graf č.2

Zdroj: Slovak Business Agency

To, že nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily spôsobuje **významný problém** (súhrnne odpoveď významný a skôr významný) pre podnikanie častejšie uvádzali najmä respondenti zastupujúci stredné podniky (65,3 %), pôsobiace v oblasti priemyslu (66,3 %), stavebníctva (65,5 %), ubytovania a stravovania (64,1 %), podniky so sídlom v Banskobystrickom (68,1 %) a v Žilinskom kraji (66,0 %), podnikajúce od 11 do 15 rokov (63,3 %), pôsobiace na národnom a medzinárodnom trhu (64,6 %) a subjekty so zahraničným vlastníctvom (66,7 %).

Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily ako **nevýznamný problém** (súhrnne odpoveď nevýznamný a skôr nevýznamný) vnímajú najmä predstavitelia mikropodnikov (46,3 %), pôsobiacich v ostatných službách (45,6 %) a v obchode (42,9 %), so sídlom v Bratislavskom kraji (45,3 %), podnikajúcich od 6 do 10 rokov (45,4 %) a pôsobiacich na lokálnom trhu (45,4 %).

Na základe vyhodnotenia uvedenej otázky prostredníctvom logistickej regresie je možné skonštatovať nasledovné: šanca, že podnik bude mať v budúcnosti problémy kvôli nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily je tým vyššia, čím je väčšia veľkostná kategória podniku (koeficient B dosiahol v prípade malého podniku hodnotu 0,292 a v prípade stredného podniku hodnotu 0,470).

Hodnotenie nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily podľa vybraných charakteristík malých a stredných podnikov je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.9: Problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily

Vzorka: 1018		Aký významný je pre Vašu firmu problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily? (v %)			
		významný	skôr významný	skôr nevýznamný	nevýznamný
Celá vzorka		36,4	23,6	16,0	24,0
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	31,7	22,0	15,9	30,4
	malý podnik (10-49)	36,7	24,1	15,0	24,1
	stredný podnik (50-249)	40,9	24,4	17,5	17,2
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	35,3	26,5	14,7	23,5
	Priemysel	40,2	26,1	16,3	17,4
	Stavebníctvo	41,7	23,8	11,9	22,6
	Obchod	31,7	25,4	16,8	26,1
	ubytovanie a stravovanie	43,6	20,5	15,4	20,5
	doprava, informácie	37,5	26,0	13,5	22,9
	obchodné služby	36,8	22,2	15,6	25,5
	ostatné služby	39,7	14,7	23,5	22,1
Región	Bratislavský kraj	34,2	20,5	20,2	25,1
	Trnavský kraj	39,3	19,1	13,5	28,1
	Trenčiansky kraj	35,4	26,8	18,3	19,5
	Nitriansky kraj	28,9	28,9	17,5	24,6
	Žilinský kraj	41,0	25,0	8,0	26,0
	Banskobystrický kraj	41,8	26,4	13,2	18,7
	Prešovský kraj	35,1	28,7	12,8	23,4
	Košický kraj	43,3	20,6	13,4	22,7
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	37,5	22,2	16,7	23,6
	od 6 do 10 rokov	33,7	21,0	15,6	29,8
	od 11 do 15 rokov	42,1	21,3	14,0	22,6
	16 a viac rokov	35,0	25,8	16,9	22,3
Pôsobnosť	lokálny trh	33,0	21,6	17,8	27,6
	národný trh	34,5	26,1	13,0	26,4
	národný a medzinárodný trh	41,2	23,5	16,6	18,8
	len medzinárodný trh	40,0	23,3	23,3	13,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	36,5	22,9	15,7	24,8
	zahraničné vlastníctvo	36,2	30,5	19,0	14,3
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	40,2	22,7	17,4	19,7
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	31,5	21,4	15,2	31,9
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	32,5	23,6	20,4	23,6
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	35,4	33,3	15,6	15,6
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	34,1	25,9	22,4	17,6

Zdroj: Slovak Business Agency

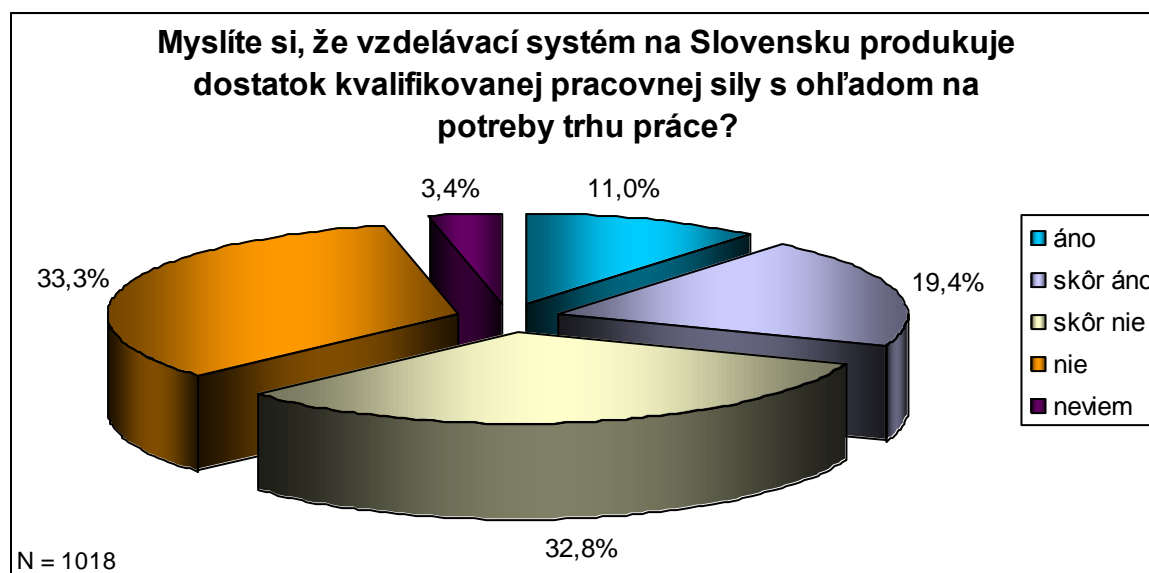
4 Hodnotenie vzdelávacieho systému na Slovensku

Problematika nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily je úzko previazaná s úrovňou vzdelávacieho systému na Slovensku. Podľa výsledkov prieskumu len **necelá jedna tretina** (30,4 %) **malých a stredných podnikateľov** si myslí, že **vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce**, pričom každý desiaty (11,0 %) malý a stredný podnikateľ odpovedal na uvedenú otázku áno a 19,4 % podnikateľov odpovedalo skôr áno.

Na druhej strane, **dve tretiny** (66,1 %) **malých a stredných podnikateľov** si **nemyslia, že vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce**, pričom 32,8 % respondentov odpovedalo na uvedenú otázku skôr nie a 33,3 % podnikateľov odpovedalo nie.

3,4 % respondentov nevedelo na uvedenú otázku odpovedať.

Graf č.3

Zdroj: Slovak Business Agency

Pozitívne vnímajú úroveň vzdelávacieho systému častejšie (súhrnne odpoveď áno a skôr áno) stredné podniky (32,4 %), subjekty pôsobiace v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (37,5 %), z Trnavského (33,7 %) a z Bratislavského kraja (33,0 %), podnikajúce viac ako 11 rokov (31,2 %; 31,9 %) a pôsobiace na lokálnom trhu (35,6 %).

Negatívne vnímajú úroveň vzdelávacieho systému častejšie (súhrnne odpoveď skôr nie a nie) mikropodniky (69,3 %), podniky pôsobiace v ostatných službách (72,1 %) a v stavebníctve (71,4 %), z Košického (72,2 %) a z Trenčianskeho kraja (72,0 %), podnikajúce do 10 rokov (69,4 %; 69,3 %) a pôsobiace na medzinárodnom trhu (80,0 %).

Hodnotenie vzdelávacieho systému podľa vybraných charakteristík malých a stredných podnikov je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č.10: Hodnotenie vzdelávacieho systému na Slovensku

Vzorka: 1018		Myslíte si, že vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce? (v %)				
		áno	skôr áno	skôr nie	nie	neviem
Celá vzorka		11,0	19,4	32,8	33,3	3,4
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	10,7	16,2	33,3	35,9	3,9
	malý podnik (10-49)	10,8	20,9	31,0	33,0	4,2
	stredný podnik (50-249)	11,6	20,8	34,7	31,0	2,0
Odvetvie	pôdohospodárstvo	20,6	11,8	32,4	35,3	0,0
	priemysel	10,9	19,6	32,6	34,8	2,2
	stavebníctvo	9,5	11,9	31,0	40,5	7,1
	obchod	9,2	20,5	34,7	33,0	2,6
	ubytovanie a stravovanie	10,3	20,5	33,3	33,3	2,6
	doprava, informácie	7,3	30,2	34,4	24,0	4,2
	obchodné služby	13,6	19,2	30,5	33,1	3,6
	ostatné služby	10,3	13,2	35,3	36,8	4,4
Región	Bratislavský kraj	10,8	22,2	33,0	30,5	3,4
	Trnavský kraj	19,1	14,6	33,7	30,3	2,2
	Trenčiansky kraj	11,0	14,6	30,5	41,5	2,4
	Nitriansky kraj	12,3	20,2	37,7	24,6	5,3
	Žilinský kraj	5,0	18,0	35,0	36,0	6,0
	Banskobystrický kraj	12,1	18,7	28,6	37,4	3,3
	Prešovský kraj	10,6	21,3	26,6	39,4	2,1
	Košický kraj	8,2	17,5	35,1	37,1	2,1
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	11,1	15,3	34,7	34,7	4,2
	od 6 do 10 rokov	12,2	15,1	34,1	35,1	3,4
	od 11 do 15 rokov	11,3	19,9	31,2	36,7	0,9
	16 a viac rokov	10,4	21,5	32,7	31,0	4,4
Pôsobnosť	lokálny trh	13,0	22,5	30,5	30,5	3,5
	národný trh	11,1	18,9	34,2	31,9	3,9
	národný a medzinárodný trh	9,7	17,4	33,7	36,2	3,0
	len medzinárodný trh	3,3	13,3	33,3	46,7	3,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	11,7	18,6	32,7	33,4	3,6
	zahraničné vlastníctvo	3,8	26,7	34,3	33,3	1,9
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	7,6	14,4	33,3	37,1	7,6
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	12,0	21,7	30,8	32,2	3,3
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	10,2	17,8	36,9	32,5	2,5
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	7,3	14,6	33,3	42,7	2,1
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	8,2	22,4	31,8	36,5	1,2

Zdroj: Slovak Business Agency

5 Plány firiem v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín

Ako už bolo spomínané v predchádzajúcich častiach správy, súčasťou výberovej vzorky, na ktorej sa realizoval prieskum bolo 50 (4,9 %) malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín.

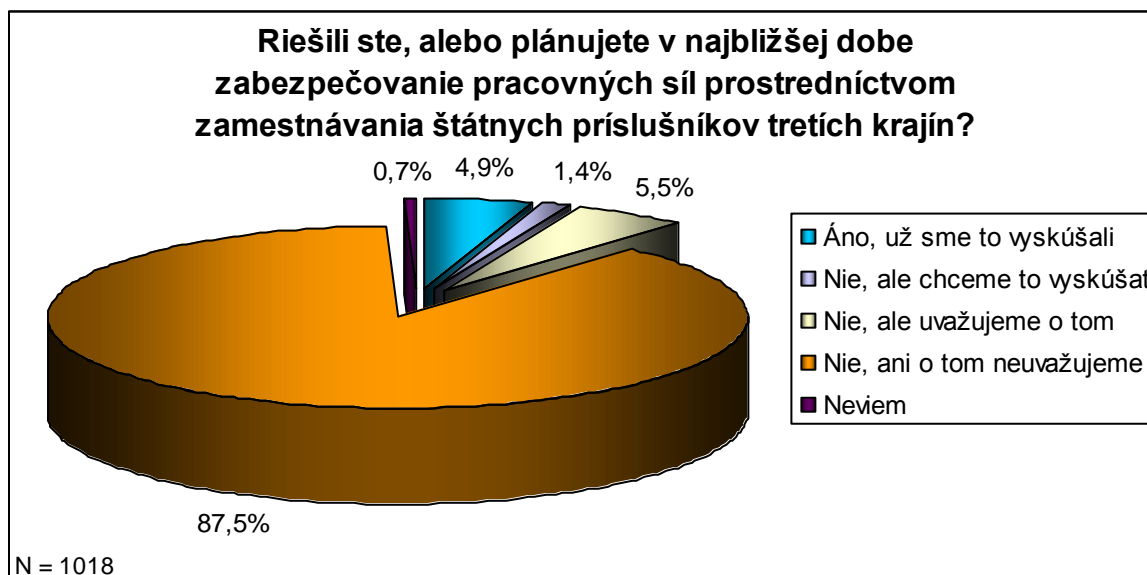
Podľa výsledkov prieskumu len 1,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov plánuje v najbližšej dobe obsadzovať voľné pracovné pozície štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

5,5 % predstaviteľov malých a stredných podnikov v prieskume vyjadrilo názor, že uvažujú nad prijímaním štátnych príslušníkov tretích krajín do zamestnania.

Naopak, takmer deväť z desiatich (87,5 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov podľa výsledkov prieskumu ani neuvažuje nad zabezpečením pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.

0,7 % respondentov nevedelo na uvedenú otázku odpovedať.

Graf č.4

Zdroj: Slovak Business Agency

Druhostupňová analýza odpovedí uvedenej otázky naznačuje, že **k prijímaniu štátnych príslušníkov tretích krajín do budúcnosti sú naklonení častejšie** (súhrnne odpoveď nie, ale chceme to vyskúšať a nie, ale uvažujeme o tom) predstavitelia malých (7,4 %) a stredných podnikov (6,6 %), pôsobiacich v ubytovaní a stravovaní (15,4 %), v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (11,5 %) a v priemysle (10,9 %), so sídlom v Žilinskom kraji (15,0 %), podnikajúce menej ako 5 rokov (15,3 %), subjekty pôsobiace na medzinárodnom trhu (16,7 %), so zahraničným vlastníctvom (7,6 %) a so záporným hospodárskym výsledkom (11,4 %).

Zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín v blízkej budúcnosti neplánujú najmä predstavitelia mikropodnikov (90,0 %), subjekty pôsobiace v obchode (90,4 %) a v obchodných službách (90,7 %), so sídlom v Košickom kraji (91,8 %), podnikajúce 16 a viac rokov (89,4 %) a pôsobiace na lokálnom trhu (91,1 %).

Na základe vyhodnotenia uvedenej otázky prostredníctvom logistickej regresie je možné skonštatovať nasledovné: šanca, že podnikateľský subjekt v budúcnosti zamestná štátneho príslušníka tretej krajiny je najvyššia u malých podnikov (koeficient B dosiahol 0,240) a následne u stredných podnikov (koeficient B dosiahol 0,095).

Tabuľka č.11: Plány firiem v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Riešili ste, alebo plánujete v najbližšej dobe zabezpečovanie pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín? (v %)				
		Áno, už sme to vyskúšali	Nie, ale chceme to vyskúšať	Nie, ale uvažujeme o tom	Nie, ani o tom neuvažujeme	Neviem
Celá vzorka		4,9	1,4	5,5	87,5	0,7
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	2,9	0,6	5,8	90,0	0,6
	malý podnik (10-49)	3,0	1,7	5,7	88,9	0,7
	stredný podnik (50-249)	9,6	1,7	5,0	83,2	0,7
Odvetvie	pôdohospodárstvo	2,9	0,0	8,8	88,2	0,0
	priemysel	6,5	1,1	9,8	80,4	2,2
	stavebníctvo	2,4	1,2	7,1	88,1	1,2
	obchod	4,0	1,0	4,0	90,4	0,7
	ubytovanie a stravovanie	10,3	5,1	10,3	71,8	2,6
	doprava, informácie	8,3	3,1	8,3	80,2	0,0
	obchodné služby	4,3	1,0	3,6	90,7	0,3
	ostatné služby	5,9	1,5	4,4	88,2	0,0
Región	Bratislavský kraj	6,0	0,9	4,6	87,7	0,9
	Trnavský kraj	5,6	1,1	4,5	88,8	0,0
	Trenčiansky kraj	4,9	0,0	7,3	86,6	1,2
	Nitriansky kraj	2,6	0,9	6,1	90,4	0,0
	Žilinský kraj	4,0	6,0	9,0	80,0	1,0
	Banskobystrický kraj	4,4	1,1	6,6	86,8	1,1
	Prešovský kraj	5,3	1,1	6,4	87,2	0,0
	Košický kraj	4,1	1,0	2,1	91,8	1,0
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	5,6	4,2	11,1	79,2	0,0
	od 6 do 10 rokov	6,3	2,9	3,9	86,3	0,5
	od 11 do 15 rokov	4,1	0,9	6,8	86,9	1,4
	16 a viac rokov	4,6	0,6	4,8	89,4	0,6
Pôsobnosť	lokálny trh	2,9	1,3	3,8	91,1	1,0
	národný trh	2,3	1,3	5,2	90,2	1,0
	národný a medzinárodný trh	9,1	1,7	6,4	82,6	0,3
	len medzinárodný trh	3,3	0,0	16,7	80,0	0,0
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	4,1	1,6	5,2	88,4	0,7
	zahraničné vlastníctvo	12,4	0,0	7,6	80,0	0,0
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	3,0	3,8	7,6	85,6	0,0
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	1,8	0,7	4,7	92,4	0,4
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	3,2	0,6	3,8	91,1	1,3
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	8,3	0,0	8,3	83,3	0,0
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	10,6	2,4	7,1	78,8	1,2

Zdroj: Slovak Business Agency

6 Dôvody pre zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Podľa spracovaných výsledkov **štyria z desiatich** (42,3 %) **predstavitel'ov** malých a stredných podnikov **deklarovali v prieskume, že nemali / by nemali žiaden dôvod, pre ktorý by prijali štátneho príslušníka tretej krajiny do zamestnania.**

Viac ako jedna pätina (21,3 %) malých a stredných podnikov uviedla v prieskume dôvod, pre ktorý by prijali príslušníka tretej krajiny **problematické obsadenie pozície pracovníkom so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domácom trhu práce.**

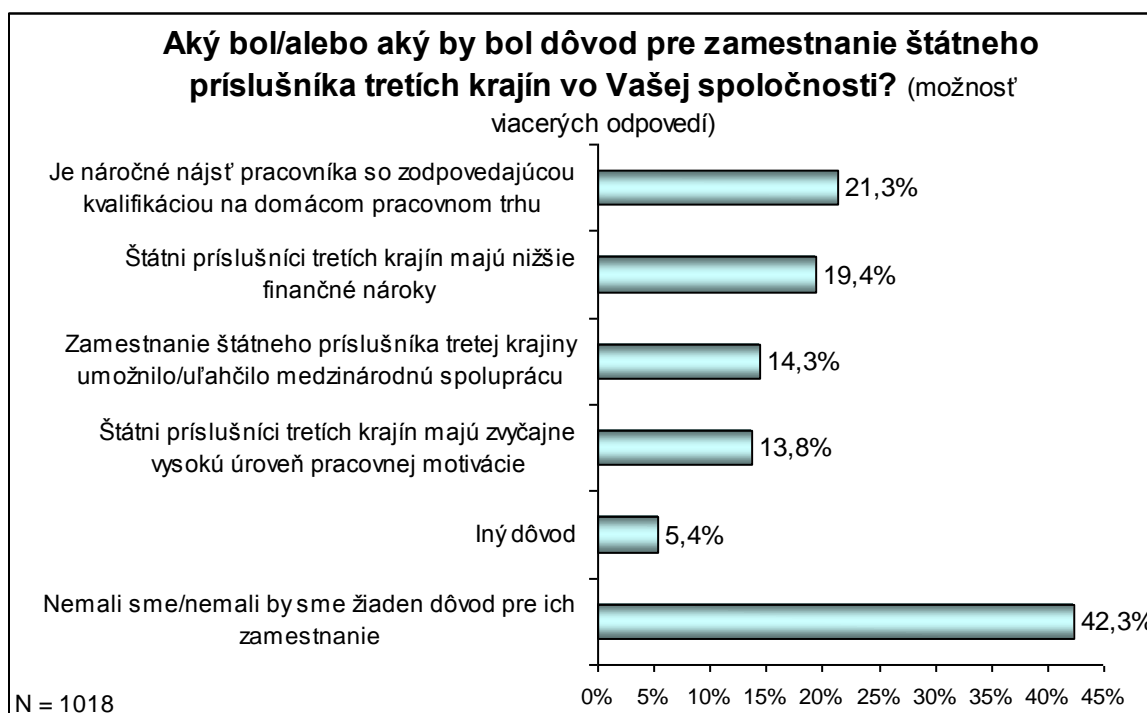
19,4 % respondentov by prijalo štátneho príslušníka tretej krajiny kvôli ich **nižším finančným nárokom.**

Zamestnanie štátneho príslušníka tretej krajiny **umožnilo/ by uľahčilo medzinárodnú spoluprácu** podľa názoru **14,3 % predstavitel'ov malých a stredných podnikov.**

13,8 % respondentov by zamestnalo štátneho príslušníka z **dôvodu ich vyššej pracovnej motivácie.**

5,4 % opýtaných by zamestnalo štátneho príslušníka tretej krajiny **pre iný dôvod** (napr. lepšie ovládanie cudzích jazykov, humanitárne dôvody).

Graf č.5

Zdroj: Slovak Business Agency

Je náročné nájsť pracovníka so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domácom pracovnom trhu – ako dôvod najčastejšie uvádzali najmä mikropodniky (25,6 %), podniky pôsobiace v ostatných službách (39,7 %) a v stavebníctve (32,1 %), z Košického kraja (33,0 %), podnikajúce do 5 rokov (25,0 %) a so zahraničným vlastníctvom (22,9 %).

To, že **štátni príslušníci tretích krajín majú nižšie finančné nároky** než slovenskí pracovníci s rovnakou kvalifikáciou najčastejšie uvádzali ako dôvod najmä mikropodniky (23,0 %), podniky pôsobiace v stavebníctve (27,4 %) a v priemysle (26,1 %), so sídlom v Žilinskom (25,0 %) a v Košickom kraji (23,7 %) a podnikajúce menej ako 10 rokov (26,4 %; 26,3 %).

Zamestnanie štátneho príslušníka tretej krajiny umožnilo/uľahčilo medzinárodnú spoluprácu, ktorá podporuje fungovanie/rast našej spoločnosti najčastejšie uvádzali najmä predstavitelia stredných podnikov (15,5 %), subjektov z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (20,8 %), z Bratislavského kraja (17,7 %), subjektov podnikajúcich menej ako 5 rokov (22,2 %), pôsobiacich na národnom a medzinárodnom trhu (17,7 %) a so zahraničným vlastníctvom (20,0 %).

To, že štátni príslušníci tretích krajín majú zvyčajne vysokú úroveň pracovnej motivácie najčastejšie uvádzali ako dôvod ich prijatia najmä malé podniky (15,8 %), subjekty z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (20,8 %), podniky so sídlom v Trnavskom (28,1 %) a v Žilinskom kraji (21,0 %), s dĺžkou podnikania do 5 rokov (18,0 %) a so zahraničným vlastníctvom (19,0 %).

Nemali sme/nemali by sme žiaden dôvod pre zamestnanie štátnych príslušníkov tretích krajín deklarovali najčastejšie predstavitelia z odvetvia pôdohospodárstva (52,9 %), z Nitrianskeho kraja (46,5 %), subjekty podnikajúce 16 a viac rokov (48,3 %) a pôsobiace len na medzinárodnom trhu (53,3 %).

Tabuľka č.12: Dôvody pre zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Aký bol/alebo aký by bol dôvod pre zamestnanie štátneho príslušníka tretích krajín vo Vašej spoločnosti? (v %)		
		Je náročné nájsť pracovníka so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domácom pracovnom trhu	Štátni príslušníci tretích krajín majú nižšie finančné nároky než slovenskí pracovníci s rovnakou kvalifikáciou	Zamestnanie štátneho príslušníka tretej krajiny umožnilo/uľahčilo medzinárodnú spoluprácu, ktorá podporuje fungovanie/rast našej spoločnosti
Celá vzorka		21,3	19,4	14,3
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	25,6	23,3	13,9
	malý podnik (10-49)	18,2	20,0	13,8
	stredný podnik (50-249)	21,1	14,9	15,5
Odvetvie	pôdohospodárstvo	8,8	23,5	2,9
	priemysel	26,1	26,1	15,2
	stavebníctvo	32,1	27,4	13,1
	obchod	18,5	16,5	14,9
	ubytovanie a stravovanie	25,6	25,6	5,1
	doprava, informácie	24,0	24,0	20,8
	obchodné služby ostatné služby	15,6 39,7	15,9 17,6	15,2 10,3
Región	Bratislavský kraj	16,5	15,4	17,7
	Trnavský kraj	20,2	20,2	16,9
	Trenčiansky kraj	23,2	19,5	13,4
	Nitriansky kraj	14,9	21,1	12,3
	Žilinský kraj	29,0	25,0	9,0
	Banskobystrický kraj	22,0	22,0	9,9
	Prešovský kraj	25,5	19,1	14,9
	Košický kraj	33,0	23,7	12,4
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	25,0	26,4	22,2
	od 6 do 10 rokov	23,9	26,3	14,1
	od 11 do 15 rokov	23,1	14,5	15,8
	16 a viac rokov	19,0	17,9	12,7
Pôsobnosť	lokálny trh	18,1	20,3	13,0
	národný trh	23,1	20,5	11,7
	národný a medzinárodný trh	23,2	18,2	17,7
	len medzinárodný trh	16,7	16,7	13,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	21,3	20,3	13,5
	zahraničné vlastníctvo	22,9	13,3	20,0
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	25,0	22,0	13,6
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	19,9	21,4	13,8
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	19,7	22,9	17,2
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	20,8	22,9	9,4
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	22,4	15,3	22,4

Zdroj: Slovak Business Agency

Tabuľka č.12 (pokračovanie): Dôvody pre zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Aký bol/alebo aký by bol dôvod pre zamestnanie štátneho príslušníka tretích krajín vo Vašej spoločnosti? (v %)		
		Štátni príslušníci tretích krajín majú zvyčajne vysokú úroveň pracovnej motivácie	Iný dôvod	Nemali sme/nemali by sme žiaden dôvod pre ich zamestnanie
Celá vzorka		13,8	5,4	42,3
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	13,9	6,5	34,6
	malý podnik (10-49)	15,8	4,4	47,0
	stredný podnik (50-249)	10,9	5,6	43,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	17,6	5,9	52,9
	priemysel	15,2	5,4	40,2
	stavebníctvo	14,3	4,8	31,0
	obchod	12,2	2,0	47,5
	ubytovanie a stravovanie	12,8	7,7	38,5
	doprava, informácie	20,8	7,3	34,4
	obchodné služby	11,9	7,3	46,0
	ostatné služby	14,7	8,8	27,9
Región	Bratislavský kraj	10,8	4,3	45,6
	Trnavský kraj	28,1	3,4	39,3
	Trenčiansky kraj	8,5	6,1	45,1
	Nitriansky kraj	8,8	7,9	46,5
	Žilinský kraj	21,0	5,0	38,0
	Banskobystrický kraj	14,3	5,5	44,0
	Prešovský kraj	13,8	7,4	38,3
	Košický kraj	13,4	6,2	33,0
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	18,1	1,4	34,7
	od 6 do 10 rokov	15,6	6,3	33,7
	od 11 do 15 rokov	14,0	8,1	38,9
	16 a viac rokov	12,3	4,4	48,3
Pôsobnosť	lokálny trh	14,3	6,0	41,9
	národný trh	11,7	5,9	40,4
	národný a medzinárodný trh	15,2	4,4	43,1
	len medzinárodný trh	13,3	6,7	53,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	13,4	5,2	43,0
	zahraničné vlastníctvo	19,0	4,8	37,1
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	10,6	6,1	40,9
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	12,7	3,6	41,7
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	15,9	4,5	36,9
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	22,9	6,3	39,6
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	20,0	5,9	35,3

Zdroj: Slovak Business Agency

7 Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre trh práce na Slovensku

Viac ako jedna tretina (37,6 %) malých a stredných podnikateľov v prieskume deklarovala názor, že pozitívum zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre slovenský trh práce je skutočnosť, že príslušníci tretích krajín **vypĺňajú chýbajúce miesta na domácom trhu práce**.

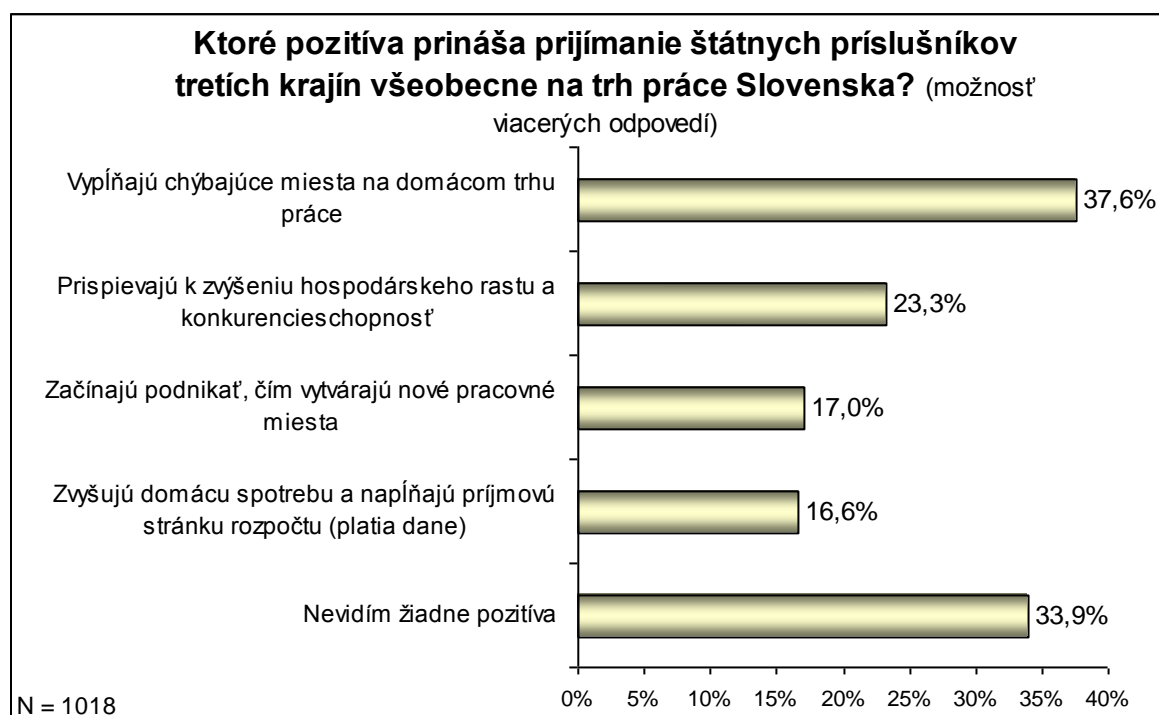
Takmer jedna štvrtina (23,3 %) respondentov vníma **rastúci hospodársky rast a konkurencieschopnosť** ako pozitívum zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.

To, že **štátni príslušníci začínajú podnikat'**, čím vytvárajú nové pracovné miesta vníma pozitívne **17,0 %** respondentov zapojených do prieskumu.

Rastúcu domácu spotrebu a napĺňanie príjmovej stránky rozpočtu (prostredníctvom platenia daní) vníma ako pozitívum **16,6 %** predstaviteľov malých a stredných podnikov.

Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín neprináša žiadne pozitíva pre slovenský trh práce podľa názoru **viac ako jednej tretiny** (33,9 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov.

Graf č.6

Zdroj: Slovak Business Agency

Príslušníci tretích krajín **vypĺňajú chýbajúce miesta na domácom trhu práce** uvádzali ako pozitívum najčastejšie predstavitelia mikropodnikov (40,8 %), podnikatelia z odvetvia ostatných služieb (47,1 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (42,7 %), z Košického (45,4 %) a z Trenčianskeho kraja (43,9 %), podnikajúci od 6 do 10 rokov (41,5 %) a dosahujúci kladný hospodársky výsledok.

To, že štátni príslušníci tretích krajín **prispievajú k zvýšeniu hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti** uvádzali najčastejšie malé podniky (26,6 %), respondenti z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (31,3 %), so sídlom v Trnavskom (28,1 %) a v Žilinskom kraji (28,0 %), podnikajúce menej ako 5 rokov (33,3 %), pôsobiace na národnom a medzinárodnom trhu (26,5 %), so zahraničným vlastníctvom (35,2 %) a dosahujúce zisk viac ako 100 tisíc Eur (35,3 %).

Štátni príslušníci začínajú podnikat', čím vytvárajú nové pracovné miesta vnímajú ako pozitívum najčastejšie subjekty z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (21,9 %), so sídlom v Bratislavskom (20,8 %) a v Trnavskom kraji (20,2 %), so zahraničným vlastníctvom (19,0 %) a dosahujúce zisk viac ako 100 tisíc Eur (23,5 %).

Zvyšujúcu domácu spotrebu a napĺňanie príjmovej stránky rozpočtu označili ako pozitívum najčastejšie malé podniky (19,5 %), respondenti z odvetvia informačných a komunikačných činností (26,0 %), so sídlom v Košickom (22,7 %) a v Bratislavskom kraji (19,7 %), subjekty podnikajúce menej ako 5 rokov (23,6 %), so zahraničným vlastníctvom (23,8 %) a dosahujúce zisk viac ako 100 tisíc Eur (25,9 %).

To, že zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín nemá žiadne pozitíva uviedli najčastejšie respondenti z kategórie stredných podnikov (36,6 %), subjekty z odvetvia pôdohospodárstva (41,2 %) a z priemyslu (40,2 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (41,2 %), pôsobiace len na medzinárodnom trhu (46,7 %) a so záporným hospodárskym výsledkom (37,9 %). Naopak to, že zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín nemá žiadne pozitíva uvádzali z odvetvového hľadiska najmenej subjekty z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (26,0 %).

Tabuľka č.13: Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre trh práce v SR

Vzorka: 1018		Ktoré pozitíva prináša prijímanie štátnych príslušníkov tretích krajín všeobecne na trh práce Slovenska? (v %)				
		Vypĺňajú chýbajúce miesta na domácom trhu práce	Prispievajú k zvýšeniu hospodárskeho rastu a konkurencie schopnosť	Začínajú podnikat', čím vytvárajú nové pracovné miesta	Zvyšujú domácu spotrebu a naplňujú príjmovú stránku rozpočtu (platia dane)	Nevidím žiadne pozitíva
Celá vzorka		37,6	23,3	17,0	16,6	33,9
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	40,8	23,3	12,6	14,6	34,6
	malý podnik (10-49)	36,2	26,6	19,2	19,5	31,3
	stredný podnik (50-249)	36,3	18,8	18,5	14,9	36,6
Odvetvie	pôdohospodárstvo	38,2	14,7	17,6	8,8	41,2
	priemysel	35,9	25,0	9,8	12,0	40,2
	stavebníctvo	41,7	15,5	14,3	15,5	39,3
	obchod	34,3	23,4	20,5	18,5	32,0
	ubytovanie a stravovanie	41,0	17,9	7,7	10,3	38,5
	doprava, informácie	42,7	31,3	21,9	26,0	26,0
	obchodné služby	36,1	24,2	17,5	15,6	34,1
	ostatné služby	47,1	22,1	10,3	14,7	30,9
Región	Bratislavský kraj	37,6	24,2	20,8	19,7	31,9
	Trnavský kraj	39,3	28,1	20,2	18,0	30,3
	Trenčiansky kraj	43,9	22,0	13,4	14,6	35,4
	Nitriansky kraj	28,1	19,3	13,2	12,3	41,2
	Žilinský kraj	38,0	28,0	17,0	12,0	32,0
	Banskobystrický kraj	36,3	24,2	15,4	12,1	36,3
	Prešovský kraj	35,1	23,4	11,7	13,8	37,2
	Košický kraj	45,4	15,5	14,4	22,7	30,9
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	31,9	33,3	18,1	23,6	29,2
	od 6 do 10 rokov	41,5	21,5	14,6	16,1	30,7
	od 11 do 15 rokov	38,0	27,1	18,1	19,9	34,8
	16 a viac rokov	36,7	21,0	17,3	14,4	35,4
Pôsobnosť	lokálny trh	35,2	22,5	17,5	16,8	33,0
	národný trh	38,8	20,5	17,9	15,3	37,1
	národný a medzinárodný trh	39,8	26,5	16,6	17,7	30,4
	len medzinárodný trh	30,0	23,3	10,0	13,3	46,7
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	37,9	22,2	17,0	15,8	34,6
	zahraničné vlastníctvo	38,1	35,2	19,0	23,8	23,8
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	33,3	22,7	15,9	16,7	37,9
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	40,2	24,6	13,4	17,0	31,5
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	42,0	24,2	17,2	15,3	33,8
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	37,5	19,8	17,7	12,5	29,2
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	47,1	35,3	23,5	25,9	21,2

Zdroj: Slovak Business Agency

8 Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre firmu

V rámci hodnotenia pozitív zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre samotnú firmu, respondenti najčastejšie označili ako prínos **obohatenie pracovného tímu o nové zručnosti / uplatnenie odlišného pohľadu na riešenie pracovných problémov** (28,2 %).

Viac ako jedna pätina (21,5 %) podnikateľov uviedla ako prínos pre firmu to, že **ostatní zamestnanci získali/by získali šancu osvojiť si nové zručnosti, spôsoby správania a hodnoty** od príslušníkov tretích krajín.

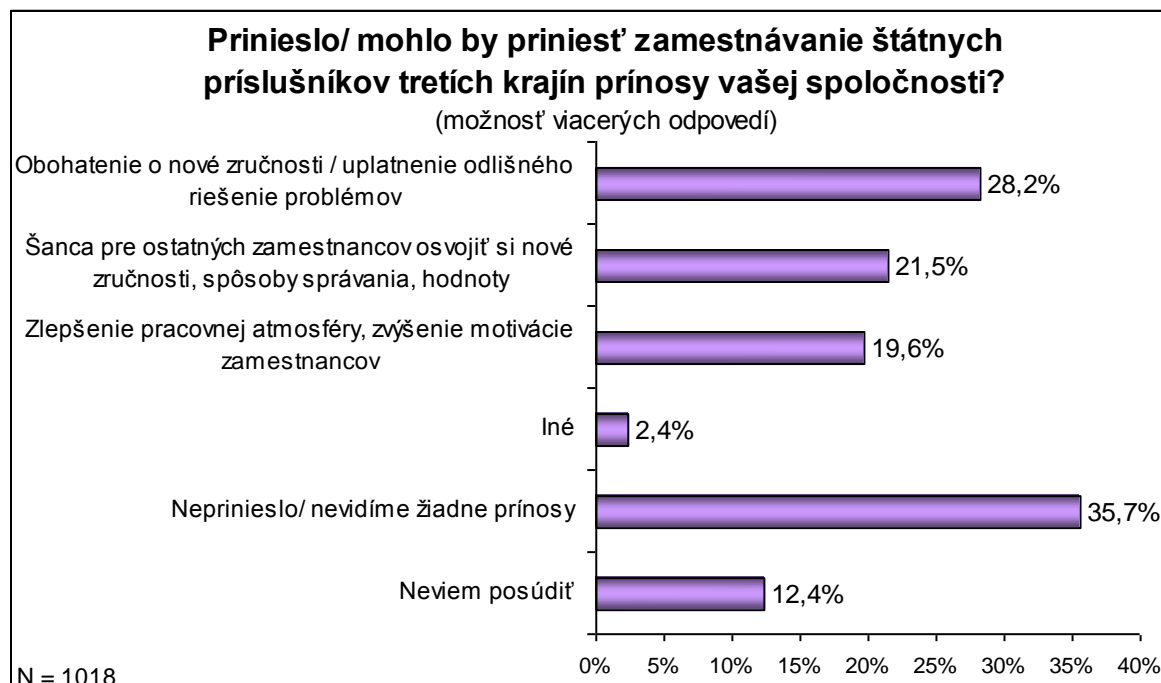
19,6 % malých a stredných podnikateľov vníma prínosy v oblasti **zlepšenia pracovnej atmosféry a zvýšenia motivácie zamestnancov**.

Iné prínosy uviedlo 2,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov (napr.: nižšie mzdové výdavky, rozvoj zahraničnej spolupráce, štátni príslušníci vyplnili voľné nízko kvalifikované miesta).

Žiadne prínosy nevníma viac ako jedna tretina respondentov (35,7 %)

12,4 % respondentov nevedelo na uvedenú otázku odpovedať.

Graf č.7

Zdroj: Slovak Business Agency

Obohatenie pracovného tímu o nové zručnosti / uplatnenie odlišného pohľadu na riešenie pracovných problémov uvádzali najčastejšie respondenti z kategórie mikropodnikov (29,8 %), z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (31,3 %) a z ostatných služieb (29,4 %), so sídlom v Trnavskom (33,7 %) a v Žilinskom kraji (33,0 %), subjekty podnikajúce menej ako 5 rokov (37,5 %), pôsobiace na národnom a medzinárodnom trhu (32,9 %), so zahraničným vlastníctvom (43,8 %) a s dosiahnutým ziskom viac ako 100 tisíc. Eur (43,5 %).

Poskytnutie šance pre ostatných zamestnancov osvojiť si nové zručnosti, spôsoby správania a hodnoty uvádzali ako prínos najčastejšie respondenti z kategórie malých podnikov (23,9 %), z odvetvia stavebníctva (26,2 %) a z dopravy, informačných a komunikačných činností (26,0 %), so sídlom v Trnavskom kraji (31,5 %), so zahraničným vlastníctvom (26,7 %) a s dosiahnutým ziskom viac ako 100 tisíc. Eur (30,6 %).

Zlepšenie pracovnej atmosféry, zvýšenie motivácie zamestnancov ako prínos súvisiaci so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín vnímajú najčastejšie respondenti z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (29,2 %), ubytovania a stravovania (25,6 %), z Trenčianskeho kraja (24,4 %), s dĺžkou podnikania menej ako 5 rokov (26,4 %) a pôsobiaci na medzinárodnom trhu (33,3 %).

Odpoveď neprinieslo / nevidíme žiadne prínosy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín uvádzali najčastejšie subjekty z odvetvia pôdohospodárstva (41,2 %) a z priemyslu (40,2 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (44,7 %), podnikajúce od 11 do 15 rokov (38,9 %), pôsobiace na lokálnom trhu (37,5 %), tuzemského vlastníctva (36,6 %) a so záporným hospodárskym výsledkom (37,1 %).

Tabuľka č.14: Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre firmu

Vzorka: 1018		Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti? (v %)		
		Obohatenie pracovného tímu o nové zručnosti / uplatnenie odlišného pohľadu na riešenie pracovných problémov	Poskytnutie šance pre ostatných zamestnancov osvojiť si nové zručnosti, spôsoby správania a hodnoty	Zlepšenie pracovnej atmosféry, zvýšenie motivácie zamestnancov
Celá vzorka		28,2	21,5	19,6
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	29,8	18,4	19,1
	malý podnik (10-49)	28,3	23,9	20,9
	stredný podnik (50-249)	26,4	21,5	18,5
Odvetvie	pôdohospodárstvo	20,6	11,8	20,6
	priemysel	28,3	20,7	19,6
	stavebníctvo	28,6	26,2	19,0
	obchod	29,7	19,1	18,5
	ubytovanie a stravovanie	23,1	15,4	25,6
	doprava, informácie	31,3	26,0	29,2
	obchodné služby	26,8	23,2	16,6
	ostatné služby	29,4	22,1	22,1
Región	Bratislavský kraj	29,6	21,1	18,8
	Trnavský kraj	33,7	31,5	28,1
	Trenčiansky kraj	28,0	25,6	24,4
	Nitriansky kraj	16,7	17,5	16,7
	Žilinský kraj	33,0	22,0	19,0
	Banskobystrický kraj	29,7	24,2	18,7
	Prešovský kraj	24,5	23,4	22,3
	Košický kraj	28,9	10,3	13,4
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	37,5	22,2	26,4
	od 6 do 10 rokov	28,8	17,6	20,5
	od 11 do 15 rokov	26,7	23,5	18,6
	16 a viac rokov	27,3	22,1	18,8
Pôsobnosť	lokálny trh	25,4	19,0	19,7
	národný trh	27,4	23,5	21,5
	národný a medzinárodný trh	32,9	22,4	17,1
	len medzinárodný trh	13,3	16,7	33,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	26,7	21,0	19,7
	zahraničné vlastníctvo	43,8	26,7	20,0
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	25,0	22,7	20,5
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	29,3	20,7	21,0
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	32,5	19,1	17,2
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	22,9	24,0	24,0
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	43,5	30,6	27,1

Zdroj: Slovak Business Agency

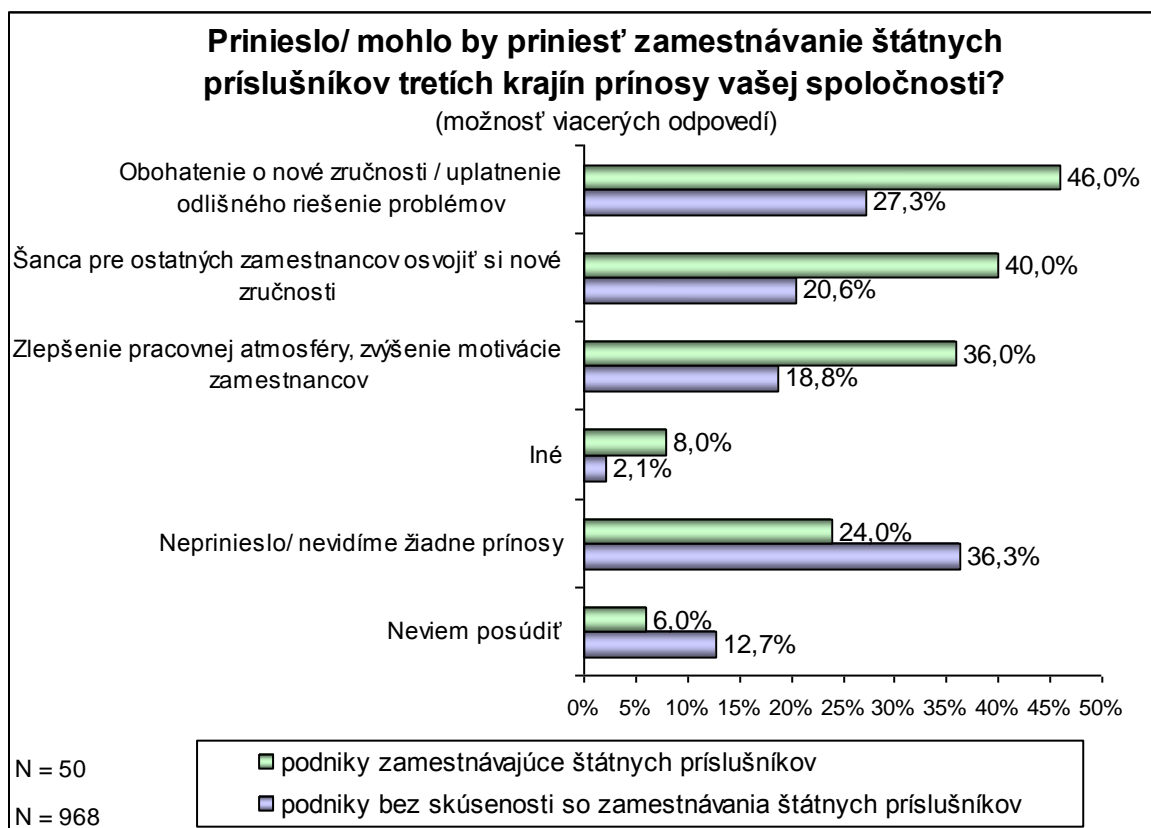
Tabuľka č.14 (pokračovanie): Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre firmu

Vzorka: 1018		Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti? (v %)		
		Iné	Neprinieslo/ nevidíme žiadne prínosy	Neviem posúdiť
Celá vzorka		2,4	35,7	12,4
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	0,6	37,5	10,7
	malý podnik (10-49)	2,0	35,2	13,3
	stredný podnik (50-249)	4,6	34,3	12,9
Odvetvie	pôdohospodárstvo	0,0	41,2	17,6
	priemysel	2,2	40,2	12,0
	stavebníctvo	0,0	31,0	14,3
	obchod	2,0	36,3	12,5
	ubytovanie a stravovanie	2,6	25,6	20,5
	doprava, informácie	4,2	27,1	12,5
	obchodné služby	3,0	38,1	11,9
	ostatné služby	2,9	36,8	4,4
Región	Bratislavský kraj	2,6	34,5	13,1
	Trnavský kraj	2,2	31,5	4,5
	Trenčiansky kraj	0,0	36,6	9,8
	Nitriansky kraj	3,5	44,7	14,0
	Žilinský kraj	4,0	35,0	12,0
	Banskobystrický kraj	2,2	34,1	12,1
	Prešovský kraj	2,1	31,9	12,8
	Košický kraj	1,0	38,1	17,5
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	4,2	27,8	9,7
	od 6 do 10 rokov	2,0	36,1	13,7
	od 11 do 15 rokov	2,3	38,9	13,1
	16 a viac rokov	2,3	35,2	11,9
Pôsobnosť	lokálny trh	2,5	37,5	13,0
	národný trh	2,3	35,5	10,7
	národný a medzinárodný trh	2,5	35,1	12,7
	len medzinárodný trh	0,0	20,0	20,0
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	2,3	36,6	12,2
	zahraničné vlastníctvo	2,9	25,7	11,4
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	1,5	37,1	12,9
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	1,1	35,1	10,1
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	3,2	35,0	12,1
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	2,1	34,4	15,6
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	4,7	27,1	7,1

Zdroj: Slovak Business Agency

V grafe č. 8 je prezentované znázornenie jednotlivých odpovedí na otázku *Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti?* podľa toho, či respondenti majú skúsenosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín. **Respondenti, ktorí zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín vo svojej firme vnímali prínosy súvisiace s ich zamestnaním výraznejšie, ako respondenti, ktorí doteraz príslušníkov tretích krajín nezamestnávali.**

Graf č.8

Zdroj: Slovak Business Agency

9 Najčastejšie problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín

Viac ako jedna tretina (36,1 %) malých a stredných podnikateľov vníma **komunikačné problémy vznikajúce v dôsledku kultúrnych odlišností** ako najčastejší problém súvisiaci so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín.

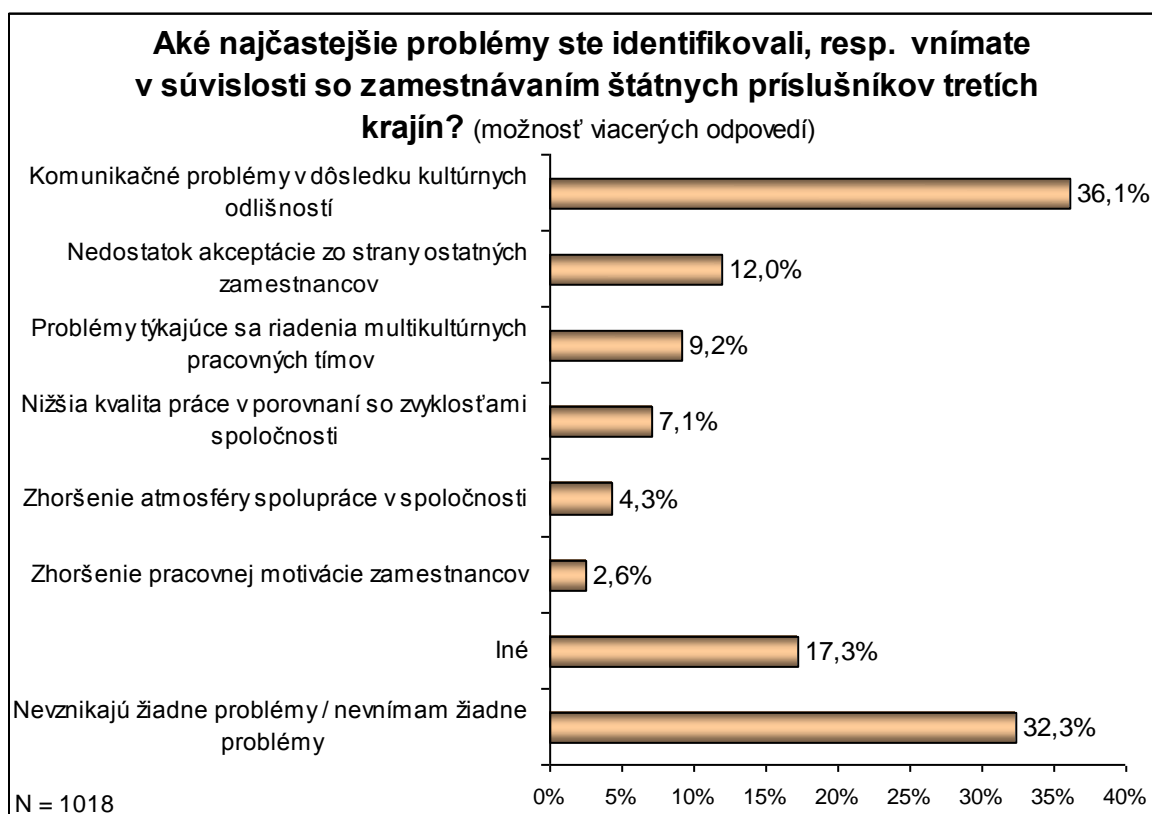
12,0 % respondentov označilo ako najčastejší problém **nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnancov**.

Problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov vníma ako problém súvisiaci so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín takmer každý desiaty respondent (9,2 %).

Medzi ďalšie problémy boli označované **nižšia kvalita práce v porovnaní so zvyklosťami spoločnosti** (7,1 %), **zhoršenie atmosféry spolupráce v spoločnosti** (4,3 %), či **zhoršenie pracovnej motivácie zamestnancov** (2,6 %).

Iné problémy označilo 17,3 % predstaviteľov malých a stredných podnikov. Najčastejšie boli uvádzané: administratívna náročnosť pri prijímaní štátneho príslušníka tretej krajiny do pracovného pomeru, legislatívne prekážky, nižšie jazykové schopnosti štátnych príslušníkov tretích krajín, štátni príslušníci nemajú zodpovedajúce vzdelanie. Takmer jedna tretina respondentov (32,3 %) **nevníma žiadne problémy** v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín.

Graf č.9

Zdroj: Slovak Business Agency

Komunikačné problémy v dôsledku kultúrnych odlišností uvádzali v prieskume najčastejšie respondenti z kategórie mikropodnikov (39,2 %), subjekty z odvetvia stavebníctva (41,7 %) a z ostatných služieb (41,2 %), subjekty so sídlom v Trenčianskom kraji (43,9 %), podnikajúce od 6 do 10 rokov (40,0 %) a dosahujúce zisk viac ako 100 tisíc Eur (45,9 %).

Nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnancov uvádzali v prieskume najčastejšie podnikatelia z odvetvia ostatných služieb (14,7 %) a z obchodu (14,2 %), subjekty so sídlom v Trenčianskom (15,9 %) a v Košickom kraji (15,0 %), podnikajúce od 6 do 10 rokov (14,1 %) a pôsobiace na lokálnom trhu (14,3 %).

Problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov uvádzali v prieskume najčastejšie podnikatelia z odvetvia ostatných služieb (19,1 %), ubytovania a stravovania (12,8 %), subjekty so sídlom v Košickom (11,3 %) a v Trnavskom kraji (11,2 %), podnikajúce menej ako 5 rokov (12,5 %), pôsobiace na národnom a medzinárodnom trhu (11,0 %) a so zahraničným vlastníctvom (13,3 %).

Nižšiu kvalita práce v porovnaní so zvyklosťami spoločnosti uvádzali v prieskume najčastejšie respondenti z kategórie mikropodnikov (9,1 %), z odvetvia stavebníctva (11,9 %), subjekty so sídlom v Trnavskom kraji (16,9 %), podnikajúce od 11 do 15 rokov (10,0 %) a so zahraničným vlastníctvom (9,5 %).

Zhoršenie atmosféry spolupráce v spoločnosti uvádzali najčastejšie podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (8,8 %), z dopravy, informačných a komunikačných činností (6,3 %), subjekty so sídlom v Trnavskom (5,6 %) a v Banskobystrickom kraji (5,5 %), podnikajúce od 6 do 10 rokov (5,9 %), podnikatelia pôsobiaci na medzinárodnom trhu (10,0 %) a dosahujúci zisk od 10 do 30 tisíc Eur (7,0 %).

Zhoršenie pracovnej motivácie zamestnancov uvádzali najčastejšie subjekty z odvetvia pôdohospodárstva (5,9 %) a z priemyslu (4,3 %), sídliace v Prešovskom kraji (4,3 %), pôsobiace na medzinárodnom trhu (6,7 %) a so zahraničným vlastníctvom (4,8 %).

To, že v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín **nevznikajú / nevnímajú žiadne problémy** najčastejšie uvádzali respondenti z kategórie malých podnikov (35,0 %), z odvetvia pôdohospodárstva (44,1 %) a z priemyslu (41,3 %), subjekty so sídlom v Košickom (39,2 %) a v Žilinskom kraji (39,0 %), podnikajúce viac ako 11 rokov (35,3 %; 33,8 %), pôsobiace na medzinárodnom trhu (36,7 %) a so zahraničným vlastníctvom (36,2 %).

Tabuľka č.15: Najčastejšie problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Aké najčastejšie problémy ste identifikovali, resp. vnímate v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín? (v %)			
		Komunikačné problémy v dôsledku kultúrnych odlišností	Nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnan.	Problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov	Nižšia kvalita práce v porovnaní so zvyklosťami spoločnosti
Celá vzorka		36,1	12,0	9,2	7,1
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	39,2	12,9	10,7	9,1
	malý podnik (10-49)	35,0	10,6	8,4	5,9
	stredný podnik (50-249)	34,7	12,9	8,9	6,6
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	29,4	5,9	8,8	2,9
	Priemysel	37,0	12,0	10,9	8,7
	Stavebníctvo	41,7	6,0	8,3	11,9
	Obchod	39,9	14,2	7,9	6,9
	ubytovanie a stravovanie	38,5	10,3	12,8	7,7
	doprava, informácie	28,1	13,5	11,5	7,3
	obchodné služby	32,5	11,3	7,0	5,6
	ostatné služby	41,2	14,7	19,1	7,4
Región	Bratislavský kraj	35,6	11,1	9,1	4,8
	Trnavský kraj	34,8	14,6	11,2	16,9
	Trenčiansky kraj	43,9	15,9	11,0	4,9
	Nitriansky kraj	35,1	7,9	8,8	10,5
	Žilinský kraj	38,0	12,0	7,0	3,0
	Banskobystrický kraj	39,6	9,9	7,7	8,8
	Prešovský kraj	37,2	12,8	8,5	8,5
	Košický kraj	27,8	15,5	11,3	5,2
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	36,1	12,5	12,5	5,6
	od 6 do 10 rokov	40,0	14,1	10,7	8,8
	od 11 do 15 rokov	33,5	11,3	8,6	10,0
	16 a viac rokov	35,8	11,3	8,5	5,4
Pôsobnosť	lokálny trh	37,1	14,3	8,3	5,7
	národný trh	35,8	11,4	8,5	7,2
	národný a medzinárodný trh	36,7	11,3	11,0	8,3
	len medzinárodný trh	26,7	3,3	6,7	6,7
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	36,3	12,6	8,6	6,8
	zahraničné vlastníctvo	37,1	7,6	13,3	9,5
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	31,1	13,6	9,1	7,6
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	37,3	11,6	8,3	5,1
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	38,9	16,6	8,9	8,9
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	34,4	7,3	9,4	7,3
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	45,9	12,9	11,8	8,2

Zdroj: Slovak Business Agency

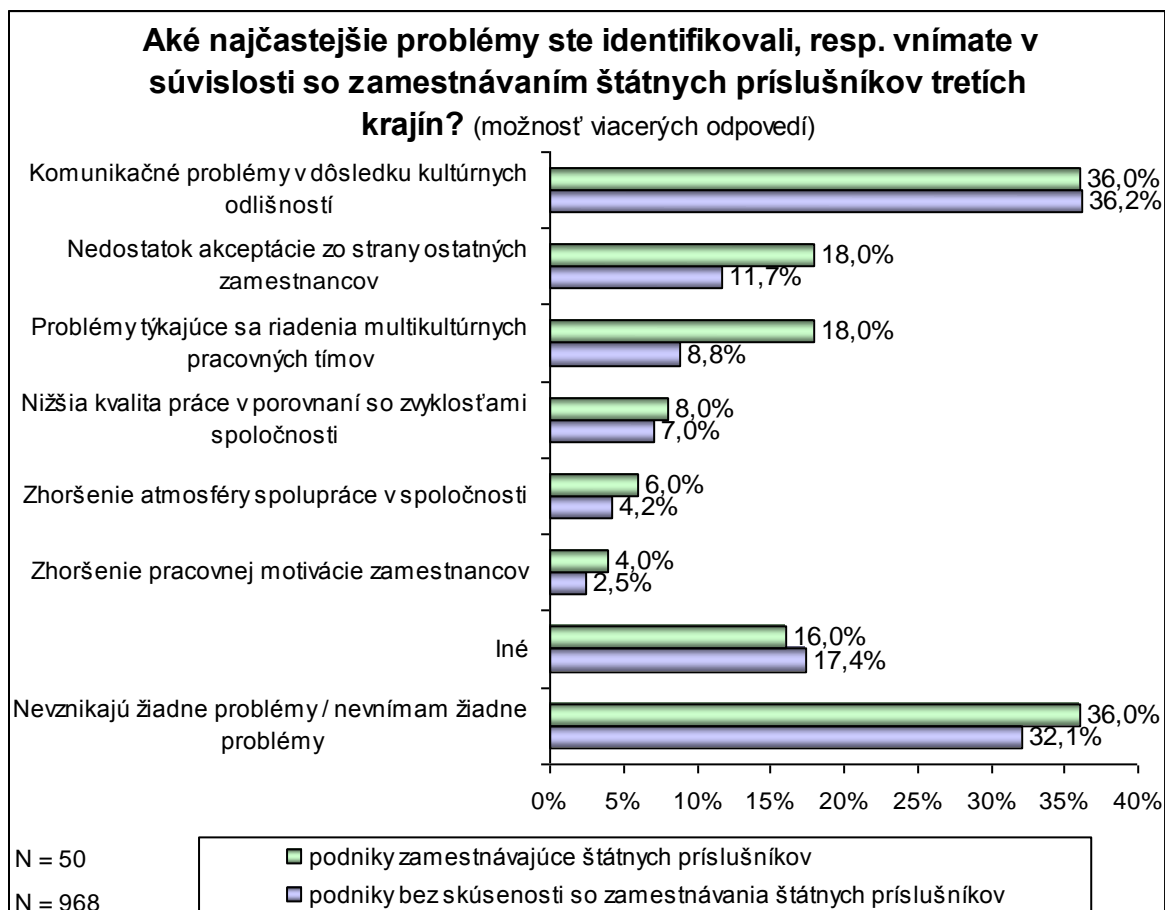
Tabuľka č.15 (pokračovanie): Najčastejšie problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 1018		Aké najčastejšie problémy ste identifikovali, resp. vnímate v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín? (v %)			
		Zhoršenie atmosféry spolupráce v spoločnosti	Zhoršenie pracovnej motivácie zamestnancov	Iné	Nevznikajú žiadne problémy / nevnímam žiadne problémy
Celá vzorka		4,3	2,6	17,3	32,3
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	5,5	2,3	13,3	30,4
	malý podnik (10-49)	3,4	2,7	16,5	35,0
	stredný podnik (50-249)	4,3	2,6	22,4	30,7
Odvetvie	pôdohospodárstvo	8,8	5,9	14,7	44,1
	priemysel	5,4	4,3	10,9	41,3
	stavebníctvo	4,8	3,6	20,2	21,4
	obchod	4,6	1,7	16,5	31,0
	ubytovanie a stravovanie	0,0	0,0	15,4	33,3
	doprava, informácie	6,3	2,1	17,7	38,5
	obchodné služby	3,0	3,0	19,9	31,8
	ostatné služby	4,4	1,5	16,2	26,5
Región	Bratislavský kraj	4,0	2,3	19,9	33,9
	Trnavský kraj	5,6	2,2	14,6	27,0
	Trenčiansky kraj	4,9	3,7	15,9	25,6
	Nitriansky kraj	4,4	3,5	19,3	29,8
	Žilinský kraj	5,0	3,0	16,0	39,0
	Banskobystrický kraj	5,5	2,2	16,5	29,7
	Prešovský kraj	3,2	4,3	17,0	28,7
	Košický kraj	3,1	0,0	11,3	39,2
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	0,0	2,8	23,6	27,8
	od 6 do 10 rokov	5,9	2,9	16,1	26,8
	od 11 do 15 rokov	5,0	2,7	17,2	35,3
	16 a viac rokov	4,0	2,3	16,9	33,8
Pôsobnosť	lokálny trh	3,5	1,3	16,5	30,5
	národný trh	5,2	2,6	17,9	30,6
	národný a medzinárodný trh	3,9	3,3	16,9	34,5
	len medzinárodný trh	10,0	6,7	23,3	36,7
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	4,5	2,3	16,8	31,8
	zahraničné vlastníctvo	3,8	4,8	19,0	36,2
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	3,8	1,5	15,9	36,4
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	4,3	2,2	15,2	31,2
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	7,0	3,8	16,6	29,3
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	5,2	4,2	13,5	39,6
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	2,4	2,4	16,5	27,1

Zdroj: Slovak Business Agency

V rámci porovnania jednotlivých odpovedí, podľa toho či podnikatelia mali skúsenosť so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín je zrejmé, že problém nedostatku akceptácie zo strany ostatných zamestnancov a problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov uvádzali častejšie respondenti, ktorí zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín (graf č. 10).

Graf č.10

Zdroj: Slovak Business Agency

10 Opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov z tretích krajín

Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov označilo v prieskume najviac respondentov (28,7 %) ako opatrenie, ktoré by odporúčali implementovať v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na slovenskom trhu práce.

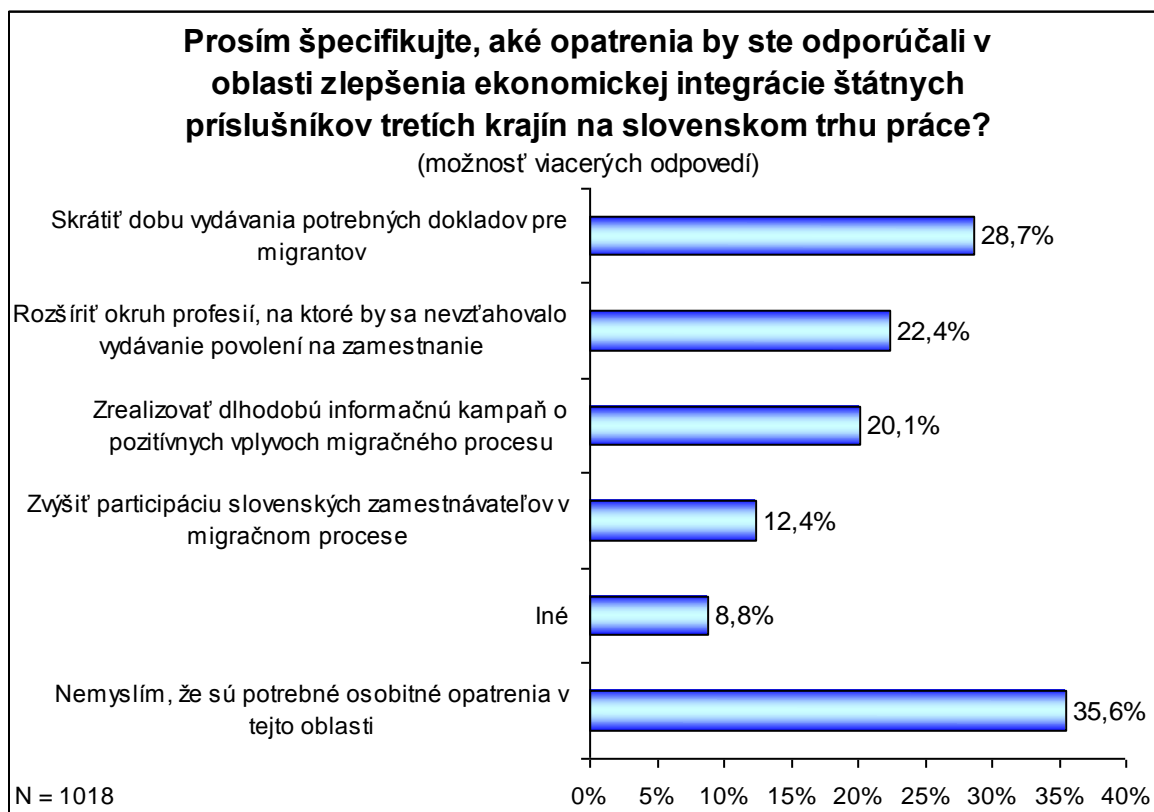
22,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov by **odporúčali rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení** na zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Jedna pätina (20,1 %) respondentov by odporúčala **zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu**. 12,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov by **zvýšilo participáciu slovenských zamestnávateľov v migračnom procese**.

Iné opatrenia by navrhovalo 8,8 % predstaviteľov malých a stredných podnikov. Najčastejšie boli uvádzané: finančná pomoc od štátu, zjednodušiť možnosť prijímania sezónnych pracovníkov, zjednodušiť legislatívu, väčšia kontrola zo strany štátu, či je ten človek bezúhonný.

To, že **osobitné opatrenia v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín nie sú potrebné** si podľa výsledkov prieskumu myslí viac ako jedna tretina (35,6 %) malých a stredných podnikateľov.

Graf č.11

Zdroj: Slovak Business Agency

Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov uvádzali najčastejšie respondenti z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (45,8 %), subjekty so sídlom v Žilinskom (35,0 %) a v Trnavskom kraji (34,8 %), subjekty podnikajúce menej ako 5 rokov (38,9 %), pôsobiace na medzinárodnom trhu (33,3 %), so zahraničným vlastníctvom (34,3 %) a s kladným hospodárskym výsledkom.

Rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení na zamestnanie najčastejšie odporúčali respondenti z odvetvia priemyslu (32,6 %) a z dopravy, informačných a komunikačných činností (30,2 %), so sídlom v Žilinskom (26,0 %) a v Trenčianskom kraji (25,6 %), subjekty podnikajúce menej ako 5 rokov (26,4 %), pôsobiace na medzinárodnom trhu (30,0 %), so zahraničným vlastníctvom (32,4 %) a dosahujúce zisk viac ako 100 tisíc Eur (35,3 %).

Zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu by podľa výsledkov prieskumu najčastejšie odporúčali subjekty z odvetvia pôdohospodárstva (32,4 %), so sídlom v Trnavskom kraji (27,0 %), podnikajúce od 11 do 15 rokov (23,1 %) a so zahraničným vlastníctvom (23,8 %).

Zvýšiť participáciu slovenských zamestnávateľov v migračnom procese najčastejšie odporúčali podnikatelia z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (19,8 %) a zo stavebníctva (14,3 %), so sídlom v Trnavskom (18,0 %) a v Žilinskom kraji (16,0 %), s dĺžkou pôsobenia menej ako 5 rokov (15,3 %) a so zahraničným vlastníctvom (18,1 %).

Nemyslím, že sú potrebné osobitné opatrenia v tejto oblasti najčastejšie uvádzali respondenti z odvetvia ubytovania a stravovania (46,2 %) a z pôdohospodárstva (44,1 %), podnikatelia z Košického (45,4 %) a z Nitrianskeho kraja (42,1 %), s dĺžkou podnikania viac ako 16 rokov (38,1 %), pôsobiace na lokálnom trhu (38,7 %) a so záporným hospodárskym výsledkom (39,4 %).

Tabuľka č.16: Opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie migrantov z tretích krajín

Vzorka: 1018		Prosím špecifikujte, aké opatrenia by ste odporúčali v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie cudzincov z tretích krajín na slovenskom trhu práce? (v %)		
		Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov	Rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení na zamestnanie	Zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu
Celá vzorka		28,7	22,4	20,1
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	27,8	20,1	20,4
	malý podnik (10-49)	29,1	23,4	20,2
	stredný podnik (50-249)	29,0	23,4	19,8
Odvetvie	pôdohospodárstvo	11,8	14,7	32,4
	priemysel	30,4	32,6	17,4
	stavebníctvo	28,6	21,4	25,0
	obchod	25,4	20,8	18,8
	ubytovanie a stravovanie	20,5	15,4	10,3
	doprava, informácie	45,8	30,2	21,9
	obchodné služby	29,1	20,9	20,5
	ostatné služby	27,9	20,6	19,1
Región	Bratislavský kraj	30,2	21,7	22,2
	Trnavský kraj	34,8	24,7	27,0
	Trenčiansky kraj	30,5	25,6	22,0
	Nitriansky kraj	19,3	19,3	13,2
	Žilinský kraj	35,0	26,0	16,0
	Banskobystrický kraj	27,5	19,8	19,8
	Prešovský kraj	24,5	21,3	20,2
	Košický kraj	25,8	23,7	17,5
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	38,9	26,4	16,7
	od 6 do 10 rokov	30,7	22,9	19,0
	od 11 do 15 rokov	29,9	23,5	23,1
	16 a viac rokov	26,0	21,2	19,8
Pôsobnosť	lokálny trh	24,8	20,0	19,0
	národný trh	27,7	20,8	23,8
	národný a medzinárodný trh	32,9	25,4	18,0
	len medzinárodný trh	33,3	30,0	23,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	28,5	21,6	19,9
	zahraníčné vlastníctvo	34,3	32,4	23,8
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	23,5	22,7	20,5
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	29,0	21,7	20,3
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	34,4	16,6	23,6
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	28,1	21,9	18,8
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	40,0	35,3	24,7

Zdroj: Slovak Business Agency

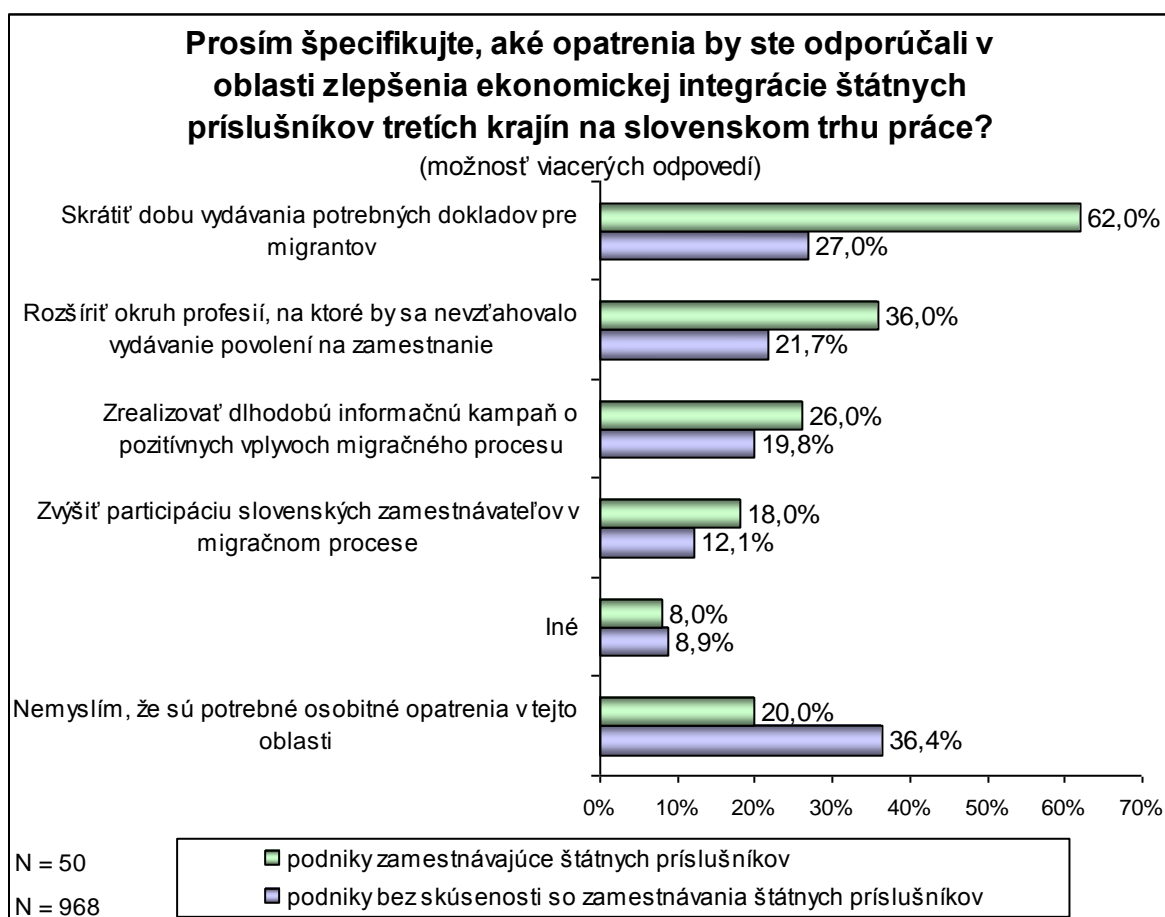
Tabuľka č.16 (pokračovanie): Opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie migrantov z tretích krajín

Vzorka: 1018		Prosím špecifikujte, aké opatrenia by ste odporúčali v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie cudzincov z tretích krajín na slovenskom trhu práce? (v %)		
		Zvýšiť participáciu slovenských zamestnávateľov v migračnom procese	Iné	Nemyslím, že sú potrebné osobitné opatrenia v tejto oblasti
Celá vzorka		12,4	8,8	35,6
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	13,3	8,1	35,9
	malý podnik (10-49)	12,6	8,4	37,2
	stredný podnik (50-249)	11,2	10,2	33,0
Odvetvie	pôdohospodárstvo	5,9	8,8	44,1
	priemysel	8,7	6,5	42,4
	stavebníctvo	14,3	10,7	28,6
	obchod	12,9	9,6	36,6
	ubytovanie a stravovanie	2,6	10,3	46,2
	doprava, informácie	19,8	6,3	32,3
	obchodné služby	11,9	9,3	33,8
	ostatné služby	13,2	7,4	32,4
Región	Bratislavský kraj	11,1	9,4	33,0
	Trnavský kraj	18,0	5,6	34,8
	Trenčiansky kraj	11,0	8,5	34,1
	Nitriansky kraj	12,3	10,5	42,1
	Žilinský kraj	16,0	8,0	35,0
	Banskobystrický kraj	8,8	12,1	33,0
	Prešovský kraj	12,8	9,6	31,9
	Košický kraj	12,4	5,2	45,4
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	15,3	6,9	30,6
	od 6 do 10 rokov	14,1	4,4	34,1
	od 11 do 15 rokov	14,0	12,7	32,6
	16 a viac rokov	10,6	9,2	38,1
Pôsobnosť	lokálny trh	13,0	7,9	38,7
	národný trh	12,7	7,5	33,2
	národný a medzinárodný trh	12,2	11,0	34,3
	len medzinárodný trh	6,7	6,7	33,3
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	11,7	8,7	36,2
	zahraničné vlastníctvo	18,1	8,6	26,7
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	12,9	9,1	39,4
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	11,6	6,9	35,5
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	14,6	7,0	32,5
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	11,5	8,3	37,5
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	14,1	8,2	20,0

Zdroj: Slovak Business Agency

Podnikatelia zamestnávajúci štátnych príslušníkov tretích krajín by podľa výsledkov prieskumu vo výraznejšej miere odporúčali realizovať opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, ako podnikatelia, ktorí doteraz štátnych príslušníkov nezamestnávali. Napríklad **skrátit' dobu vydávania potrebných dokladov by odporúčalo takmer dve tretiny (62,0 %) podnikateľov zamestnávajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín**. U podnikateľov bez skúseností by uvedené odporúčanie podporovala len viac ako jedna štvrtina (27,0 %) respondentov (graf č. 12).

Graf č.12

Zdroj: Slovak Business Agency

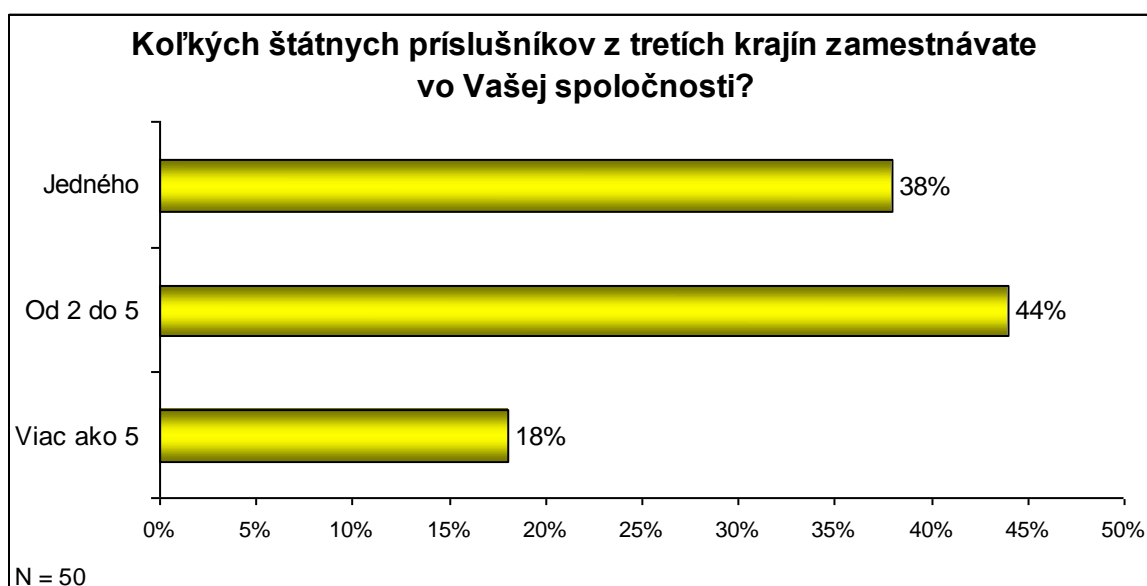
11 Počet štátnych príslušníkov zamestnaných v podnikoch

Podľa výsledkov prieskumu **podnikatelia zamestnávajú vo svojej firme najčastejšie (44 %) dvoch až piatich štátnych príslušníkov tretích krajín** (v rámci malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín).

Viac ako jedna tretina (38 %) respondentov v prieskume uviedla, že zamestnávajú jedného štátneho príslušníka z tretej krajiny.

Takmer jedna pätina (18 %) podnikateľov, zamestnáva viac ako piatich zamestnancov z tretích krajín.

Graf č.13

Zdroj: Slovak Business Agency

Jedného zamestnanca z tretej krajiny najčastejšie uvádzali malé podniky (50 %), dvoch až piatich zamestnancov z tretej krajiny najčastejšie uvádzali mikropodniky (56 %). Viac ako piatich zamestnancov z tretej krajiny najčastejšie uvádzali stredné podniky (28 %).

Tabuľka č.17: Počet štátnych príslušníkov zamestnaných v podnikoch

		Koľkých štátnych príslušníkov z tretích krajín zamestnávate vo Vašej spoločnosti? (v %)		
		jedného	Od 2 do 5	Viac ako 5
Vzorka: 50		38	44	18
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	44	56	0
	malý podnik (10-49)	50	42	8
	stredný podnik (50-249)	31	41	28

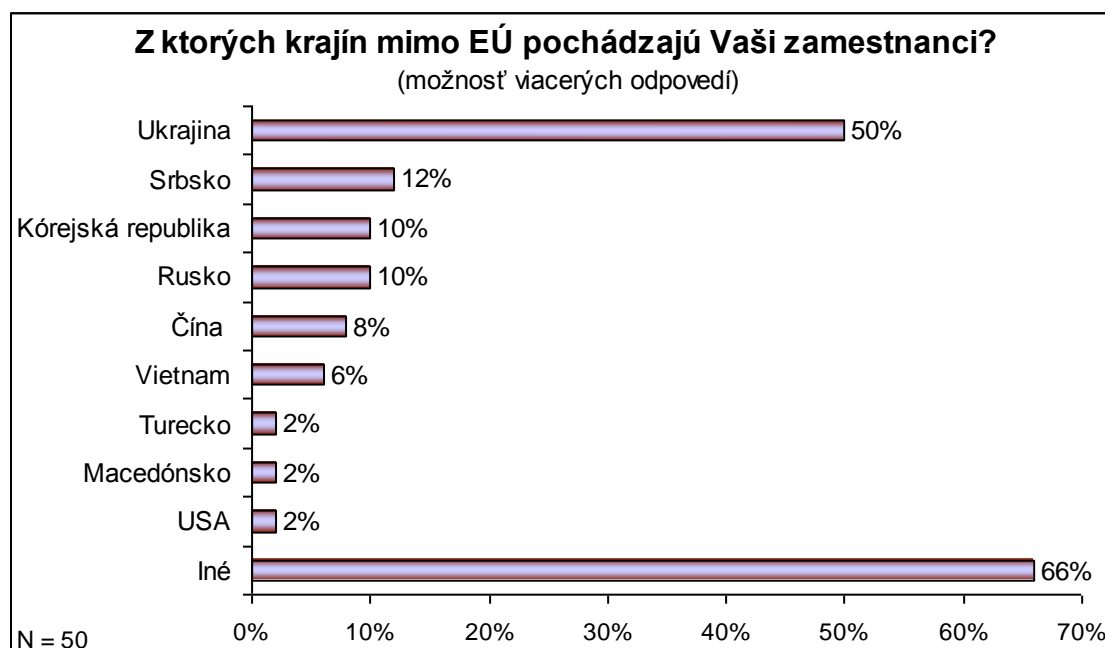
Zdroj: Slovak Business Agency

12 Krajina pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín

Podľa krajiny pôvodu pochádzala polovica (50 %) zamestnancov z tretích krajín z Ukrajiny (v rámci malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín).

Zo Srbska pochádzalo 12 % zamestnancov, z Kórejskej republiky a z Ruska 10 % zamestnancov, z Číny 8 % a z Vietnamu pochádzalo 6 % zamestnancov. Ostatné krajiny mali zastúpenie 2 % a nižšie.

Graf č.14

Zdroj: Slovak Business Agency

Medzi inými krajinami sa vyskytovali Thajsko, Japonsko, India, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Kanada, Mexiko, Moldavsko, Nigérie a iné.

Tabuľka č.18: Krajina pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín

		Z ktorých krajín mimo EÚ pochádzajú Vaši zamestnanci? (v %; možnosť viacerých odpovedí)									
		Ukrajina	Rusko	Srbsko	Čína	Vietnam	Kórejská republika	USA	Macedónsko	Turecko	Iné
Vzorka: 50		50	10	12	8	6	10	2	2	2	66
Veľkosť	(0-9)	56	0	11	22	11	0	0	0	11	78
	(10-49)	33	0	42	17	0	17	0	0	0	67
	(50-249)	55	17	0	0	7	10	3	3	0	62

Zdroj: Slovak Business Agency

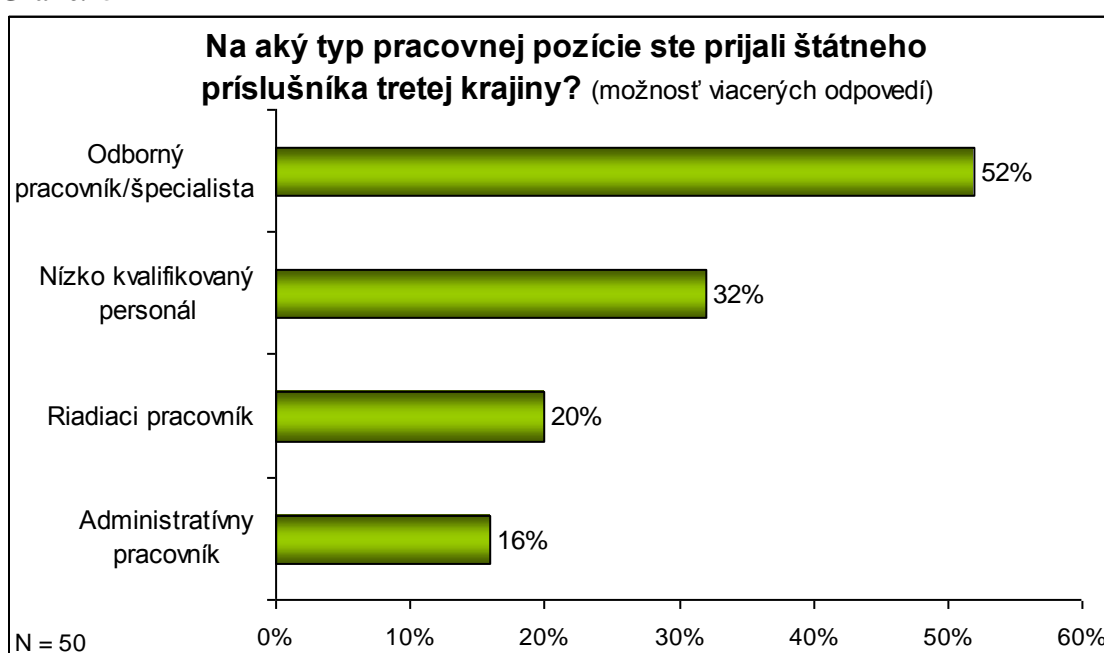
13 Typ pracovnej pozície štátnych príslušníkov tretích krajín

Najčastejší typ pracovnej pozície zamestnanca z tretej krajiny je odborný pracovník/špecialista (52 %).

Takmer jedna tretina (32 %) zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín pracuje ako nízko kvalifikovaný personál.

Jedna pätina (20 %) zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín pracuje na riadiacich pozíciách. Na pozícii administratívneho pracovníka pracuje podľa výsledkov prieskumu 16 % zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín.

Graf č.15

Zdroj: Slovak Business Agency

Odborní pracovníci / špecialisti sú najčastejšie zamestnaní v rámci stredných podnikov (59 %). Ako nízko kvalifikovaný personál pracujú príslušníci tretích krajín najčastejšie v mikropodnikoch (44 %), ako riadiaci pracovníci v malých podnikoch (25 %) a ako administratívny pracovníci pracujú najčastejšie v stredných podnikoch (21 %).

Tabuľka č.19: Typ pracovnej pozície štátnych príslušníkov tretích krajín

		Na aký typ pracovnej pozície ste prijali štátneho príslušníka tretej krajiny? (v %; možnosť viacerých odpovedí)			
		Odborný pracovník/špecialista	Nízko kvalifikovaný personál	Riadiaci pracovník	Administratívny pracovník
Vzorka: 50		52	32	20	16
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	44	44	11	0
	malý podnik (10-49)	42	33	25	17
	stredný podnik (50-249)	59	28	21	21

Zdroj: Slovak Business Agency

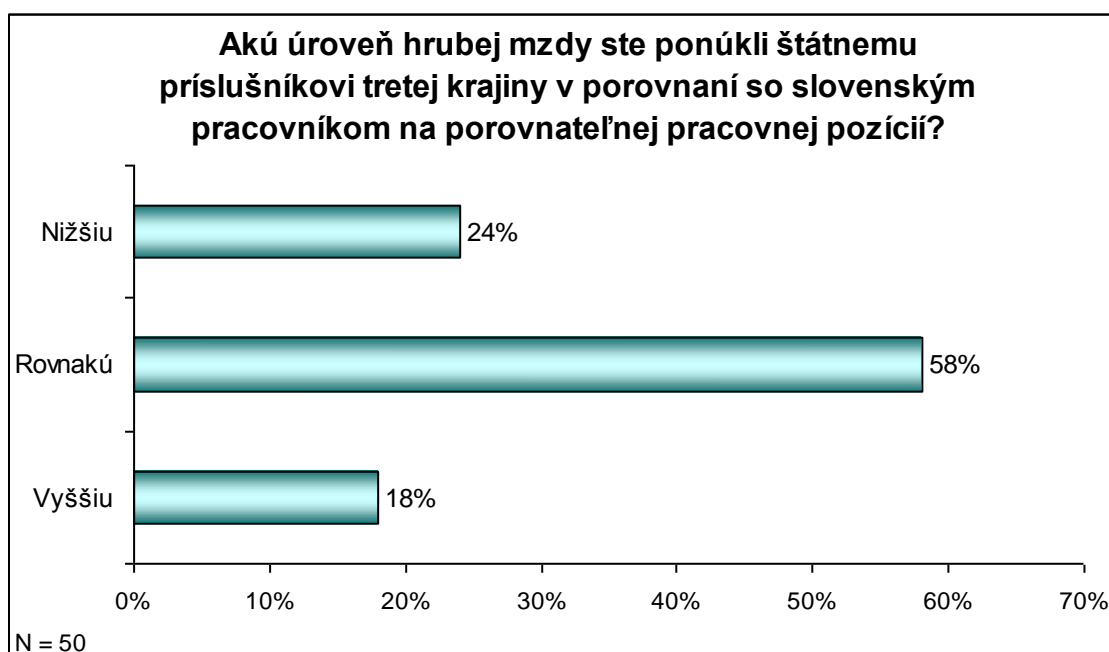
14 Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny

58 % predstaviteľov malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín v prieskume deklarovalo, že **štátnemu príslušníkovi tretej krajiny ponúkli rovnakú mzdu ako slovenskému pracovníkovi** na porovnateľnej pracovnej pozícii.

Nižšiu mzdu štátnemu príslušníkovi ponúkla takmer jedna štvrtina (24 %) malých a stredných podnikateľov v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii.

Vyššiu mzdu štátnemu príslušníkovi ponúкло 18 % malých a stredných podnikateľov v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii.

Graf č.16

Zdroj: Slovak Business Agency

Nižšiu mzdu v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii ponúkali štátnemu príslušníkovi najčastejšie mikropodniky (44 %) a vyššiu malé podniky (33 %).

Tabuľka č.20: Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny

		Akú úroveň hrubej mzdy ste ponúkli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii? (v %)		
		Nižšiu	Rovnakú	Vyššiu
Vzorka: 50		24	58	18
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	44	55	0
	malý podnik (10-49)	16	50	33
	stredný podnik (50-249)	20	62	17

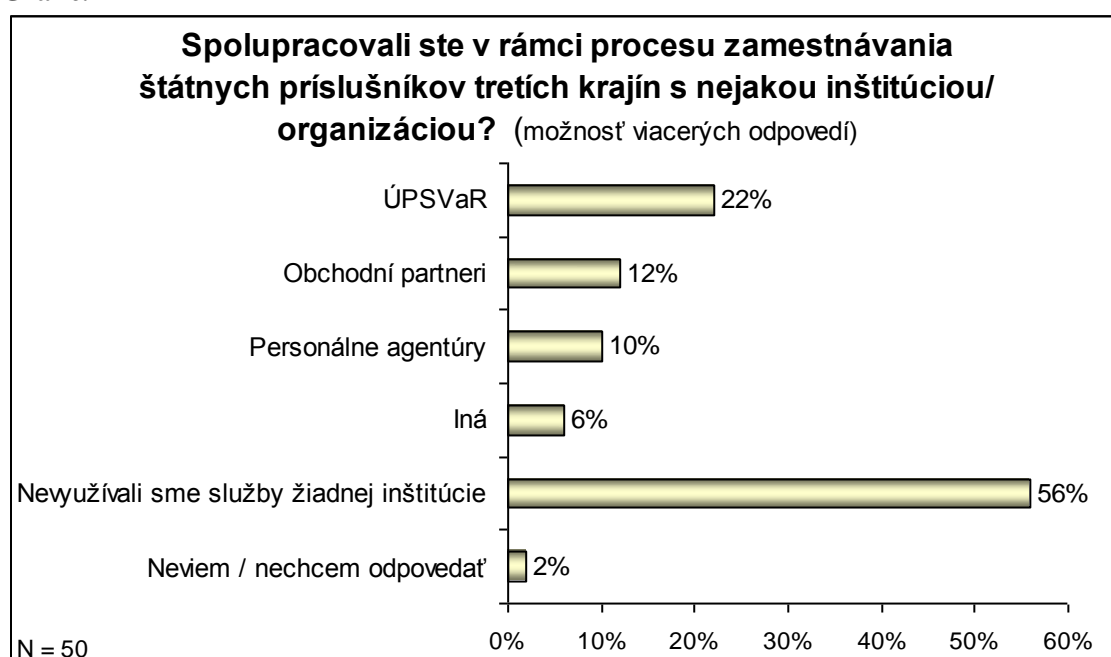
Zdroj: Slovak Business Agency

15 Spolupráca v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín

Viac ako polovica (56 %) malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín **nevyužila v rámci procesu prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín služby žiadnej inštitúcie**.

Naopak, pri prijímaní zamestnancov z tretích krajín spolupracovalo 22 % malých a stredných podnikov s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, 12 % spolupracovalo s obchodnými partnermi, 10 % s personálnymi agentúrami a 6 % spolupracovalo iným spôsobom (cez známeho, prostredníctvom využitia vlastných kontaktov).

Graf č.17

Zdroj: Slovak Business Agency

Tabuľka č.21: Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny

		Spolupracovali ste v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s nejakou inštitúciou/ organizáciou?					
		(možnosť viacerých odpovedí, v %)					
		ÚPSVaR	Personálne agentúry	Obchodní partneri	Iná	Nevyužívali sme služby žiadnej inštitúcie	Neviem / nechcem odpovedať
Vzorka: 50		22	10	12	6	56	2
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	11	11	22	11	56	0
	malý podnik (10-49)	83	8	8	8	83	0
	stredný podnik (50-249)	0	10	10	3	45	3

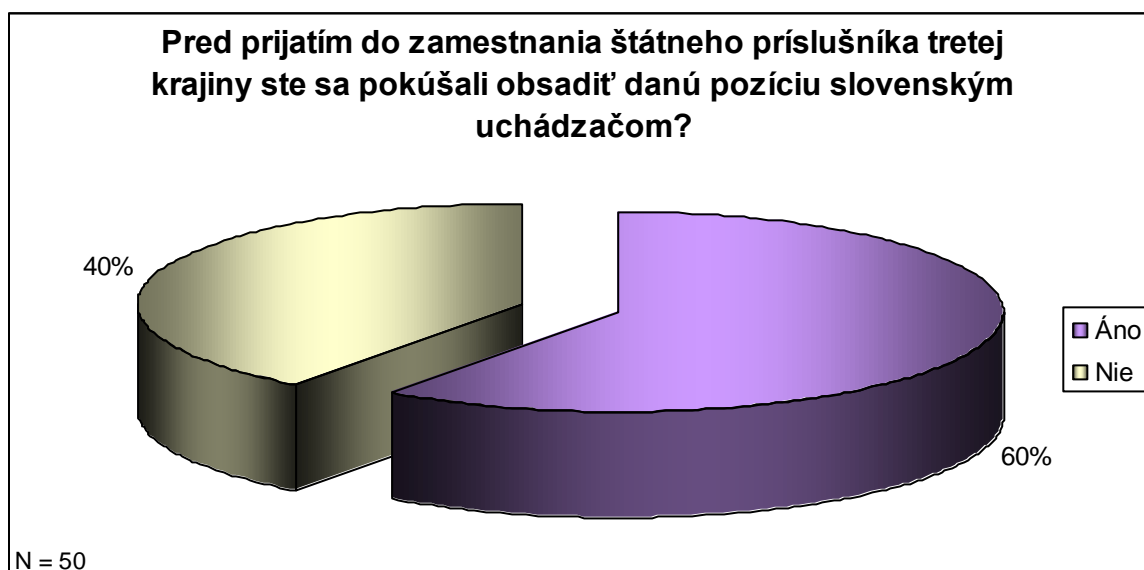
Zdroj: Slovak Business Agency

16 Snaha o prijatie slovenského uchádzača pred prijatím príslušníka tretej krajiny

Šesť z desiatich (60 %) malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín v prieskume uviedlo, že pred prijatím štátneho príslušníka tretej krajiny do zamestnania sa pokúšali obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom.

Naopak, 40 % malých a stredných podnikateľov sa pred prijatím štátneho príslušníka tretej krajiny do zamestnania nepokúšalo obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom.

Graf č.18

Zdroj: Slovak Business Agency

Na základe podrobnejšieho hodnotenia uvedenej otázky je zrejmé, že stredné podniky (76 %) sa najčastejšie pokúšali obsadiť voľnú pozíciu slovenským uchádzačom pred prijatím štátneho príslušníka tretej krajiny.

Tabuľka č.22: Snaha o prijatie slovenského uchádzača pred prijatím príslušníka tretej krajiny

		Pred prijatím do zamestnania štátneho príslušníka tretej krajiny ste sa pokúšali obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom? (v %)	
		Áno	Nie
Vzorka: 50		60	40
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	44	56
	malý podnik (10-49)	33	67
	stredný podnik (50-249)	76	24

Zdroj: Slovak Business Agency

17 Dôvody neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín

Ako najčastejší dôvod neochoty podnikateľov zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín respondenti uviedli skutočnosť, že **štátni príslušníci tretích krajín doposiaľ neprejavili záujem pracovať v ich firme**. Uvedenú odpoveď v prieskume uviedlo **58 % respondentov**.

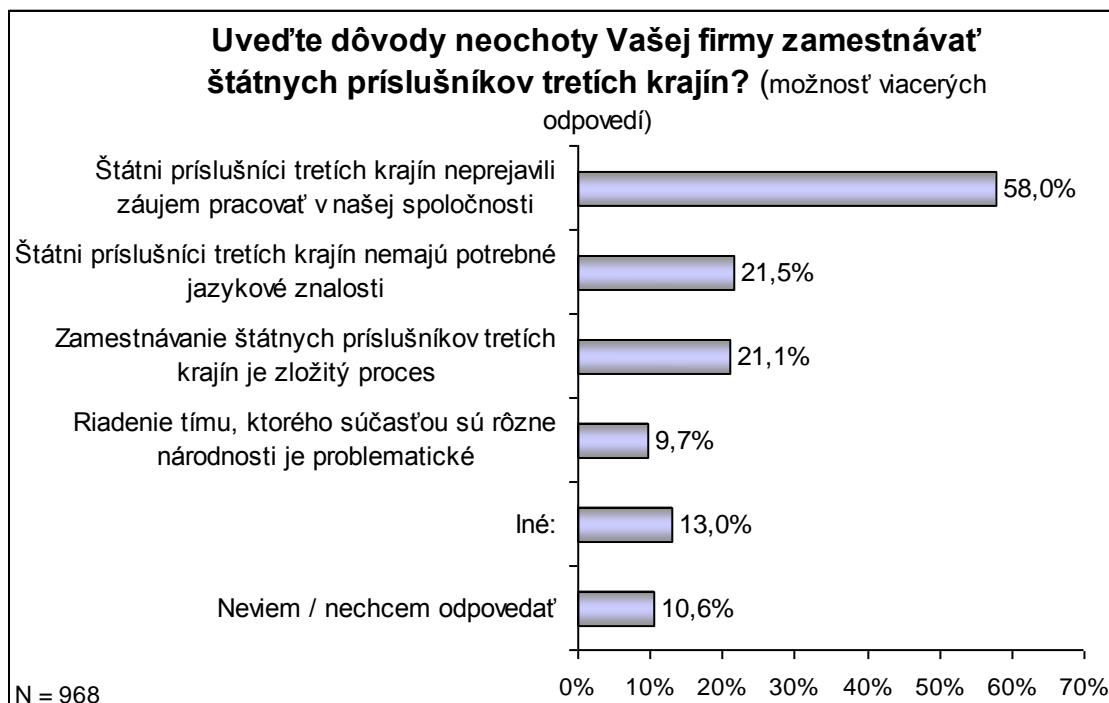
Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti a zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces uviedla ako dôvod neochoty ich prijatia do pracovného pomeru viac ako jedna pätina (21,5 %; 21,1 %) respondentov.

Takmer každý desiaty (9,7 %) podnikateľ uviedol ako dôvod neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín **problematické riadenie tímu, ktorého súčasťou sú rôzne národnosti**.

Iné dôvody uviedlo v prieskume **13,0 % respondentov**. Medzi inými dôvodmi sa najčastejšie vyskytovali: na Slovensku je dostatok voľných pracovných síl, cudzinci nemajú dostatočnú kvalifikáciu, finančná náročnosť prijímacieho procesu, nemáme záujem zamestnávať cudzincov, nemáme voľné pracovné miesta, cudzinci neovládajú slovenskú legislatívu.

10,6 % respondentov nevedelo/nechcelo na uvedenú otázku odpovedať.

Graf č.19

Zdroj: Slovak Business Agency

To, že **štátni príslušníci tretích krajín neprejavili záujem pracovať v našej spoločnosti** uviedli najčastejšie respondenti z odvetvia pôdohospodárstva (75,8 %) a z obchodných služieb (60,8 %), subjekty so sídlom v Košickom (65,6 %) a v Prešovskom kraji (64,0 %), podnikajúce 16 a viac rokov (60,1 %), pôsobiace na lokálnom trhu (61,8 %) a so zahraničným vlastníctvom (66,3 %).

Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti ako dôvod najčastejšie uvádzali predstavitelia mikropodnikov (25,0 %), podnikatelia z odvetvia ostatných služieb (32,8 %) a z ubytovania a stravovania (25,7 %), so sídlom v Trenčianskom (29,5 %) a v Trnavskom kraji (28,6 %), pôsobiaci na medzinárodnom trhu (34,5 %), so zahraničným vlastníctvom (30,4 %) a dosahujúci zisk viac ako 100 tisíc Eur.

Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces najčastejšie uvádzali respondenti z odvetvia dopravy, informačných a komunikačných činností (30,7 %) a z priemyslu (27,9 %), so sídlom v Trnavskom kraji (26,2 %) a s dĺžkou podnikania od 6 do 10 rokov (26,6 %).

To, že **riadenie tímu, ktorého súčasťou sú rôzne národnosti je problematické** najčastejšie uvádzali respondenti z odvetvia priemyslu (17,4 %), so sídlom v Nitrianskom kraji (15,3 %), subjekty pôsobiace na medzinárodnom trhu (13,8 %) a so zahraničným vlastníctvom (12,0 %).

Tabuľka č.23: Dôvody neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 968		Uved'te dôvody neochoty Vašej firmy zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín? (možnosť výberu viacerých odpovedí; v %)		
		Štátni príslušníci tretích krajín neprejavili záujem pracovať v našej spoločnosti	Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti	Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces
Celá vzorka		58,0	21,5	21,1
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	54,0	25,0	20,7
	malý podnik (10-49)	59,1	19,0	22,1
	stredný podnik (50-249)	60,6	21,2	20,1
Odvetvie	pôdohospodárstvo	75,8	12,1	21,2
	priemysel	51,2	29,1	27,9
	stavebníctvo	46,3	15,9	11,0
	obchod	60,8	20,6	19,2
	ubytovanie a stravovanie	60,0	25,7	11,4
	doprava, informácie	47,7	17,0	30,7
	obchodné služby	62,6	21,1	20,8
	ostatné služby	51,6	32,8	26,6
Región	Bratislavský kraj	59,1	20,9	20,0
	Trnavský kraj	56,0	28,6	26,2
	Trenčiansky kraj	55,1	29,5	23,1
	Nitriansky kraj	45,9	26,1	24,3
	Žilinský kraj	56,3	18,8	24,0
	Banskobystrický kraj	60,9	21,8	20,7
	Prešovský kraj	64,0	11,2	15,7
	Košický kraj	65,6	17,2	17,2
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	54,4	19,1	23,5
	od 6 do 10 rokov	56,8	21,9	26,6
	od 11 do 15 rokov	55,2	25,0	20,8
	16 a viac rokov	60,1	20,2	18,8
Pôsobnosť	lokálny trh	61,8	17,3	17,0
	národný trh	58,0	25,0	21,3
	národný a medzinárodný trh	54,7	21,3	24,9
	len medzinárodný trh	58,6	34,5	20,7
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	57,5	20,7	21,4
	zahraničné vlastníctvo	66,3	30,4	21,7
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	57,8	18,0	21,1
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	60,1	18,8	19,9
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	59,2	25,7	23,7
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	65,9	21,6	18,2
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	52,6	31,6	18,4

Zdroj: Slovak Business Agency

Tabuľka č.24 (pokračovanie): Dôvody neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín

Vzorka: 968		Uveďte dôvody neochoty Vašej firmy zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín? (možnosť výberu viacerých odpovedí; v %)		
		Riadenie tímu, ktorého súčasťou sú rôzne národnosti je problematické	Iné	Neviem / nechcem odpovedať
Celá vzorka		9,7	13,0	10,6
Veľkosť	mikropodnik (0-9)	8,3	18,0	7,7
	malý podnik (10-49)	11,4	10,9	12,4
	stredný podnik (50-249)	8,8	10,6	11,3
Odvetvie	pôdohospodárstvo	9,1	6,1	6,1
	priemysel	17,4	11,6	8,1
	stavebníctvo	8,5	25,6	13,4
	obchod	7,6	11,0	12,0
	ubytovanie a stravovanie	8,6	14,3	8,6
	doprava, informácie	10,2	8,0	18,2
	obchodné služby	9,0	12,1	9,0
	ostatné služby	14,1	21,9	4,7
Región	Bratislavský kraj	6,1	12,4	11,8
	Trnavský kraj	11,9	11,9	13,1
	Trenčiansky kraj	12,8	9,0	10,3
	Nitriansky kraj	15,3	23,4	6,3
	Žilinský kraj	12,5	15,6	8,3
	Banskobystrický kraj	12,6	9,2	10,3
	Prešovský kraj	9,0	12,4	7,9
	Košický kraj	6,5	8,6	15,1
Dĺžka podnikania	do 5 rokov	5,9	14,7	11,8
	od 6 do 10 rokov	7,8	14,1	9,4
	od 11 do 15 rokov	11,8	10,8	10,4
	16 a viac rokov	10,1	13,3	11,1
Pôsobnosť	lokálny trh	7,8	14,7	9,8
	národný trh	11,0	13,7	7,7
	národný a medzinárodný trh	10,0	10,9	13,4
	len medzinárodný trh	13,8	10,3	13,8
Vlastníctvo	tuzemské vlastníctvo	9,5	13,5	10,7
	zahraničné vlastníctvo	12,0	5,4	7,6
Hospodársky výsledok (HV)	záporný HV	10,2	15,6	10,2
	zisk od 0 do 10 tisíc EUR	9,2	12,9	9,2
	zisk od 10 do 30 tisíc EUR	9,9	13,8	7,9
	zisk od 30 do 100 tisíc EUR	10,2	8,0	11,4
	zisk viac ako 100 tisíc EUR	10,5	13,2	11,8

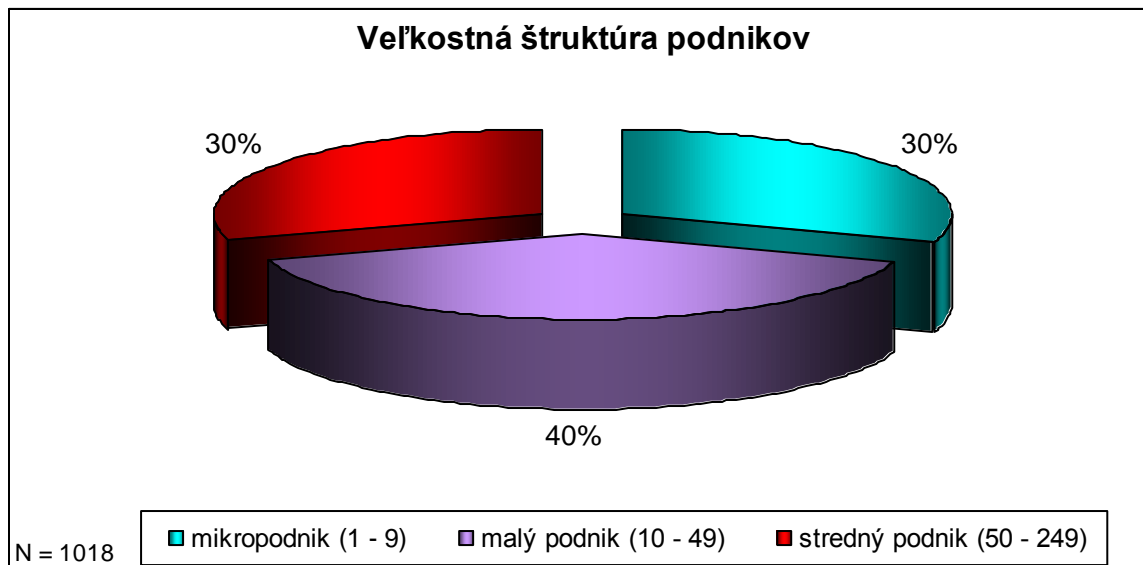
Zdroj: Slovak Business Agency

18 Vybrané charakteristiky podnikov

Veľkostná štruktúra podnikov

Z hľadiska veľkostnej štruktúry bolo do prieskumu zapojených 30 % mikropodnikov s počtom zamestnancov od 1 do 9, 40 % malých podnikov s počtom zamestnancov od 10 do 49 a 30 % stredných podnikov s počtom zamestnancov od 50 do 249.

Graf č.20

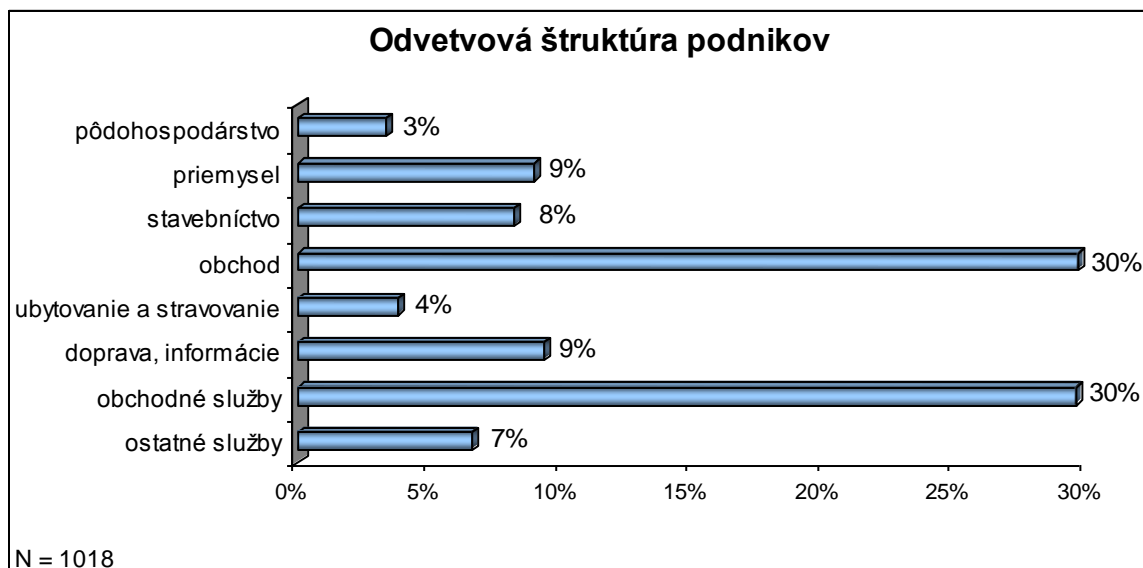

Zdroj: Slovak Business Agency

Odvetvová štruktúra podnikov

30 % malých a stredných podnikov (MSP) bolo do prieskumu zapojených z odvetvia obchodu a z odvetvia obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N). 9 % MSP pôsobí zhodne v odvetví priemyslu a v doprave a informačných a komunikačných činnostiach. 8 % MSP pôsobí v stavebníctve, 7 % v oblasti ostatných služieb (sekcia SK NACE P až S), 4 % v ubytovaní a stravovaní a 3 % v pôdohospodárstve.

Graf č.21

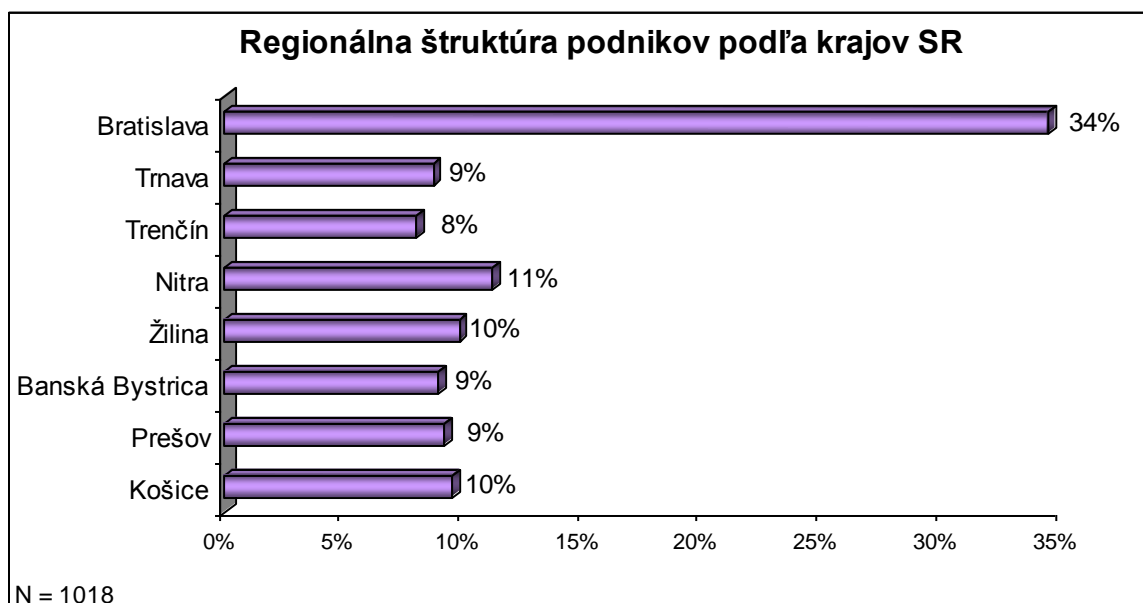

Zdroj: Slovak Business Agency

Regionálna štruktúra podnikov

Viac ako jedna tretina (34 %) z malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu bola z Bratislavského kraja. Z Nitrianskeho kraja bolo do prieskumu zapojených 11 % MSP, zo Žilinského a Košického kraja 10 % MSP, z Trnavského, Banskobystrického a Prešovského kraja 9 % MSP a 8 % MSP tvorili MSP, ktoré pôsobili v Trenčianskom kraji.

Graf č.22

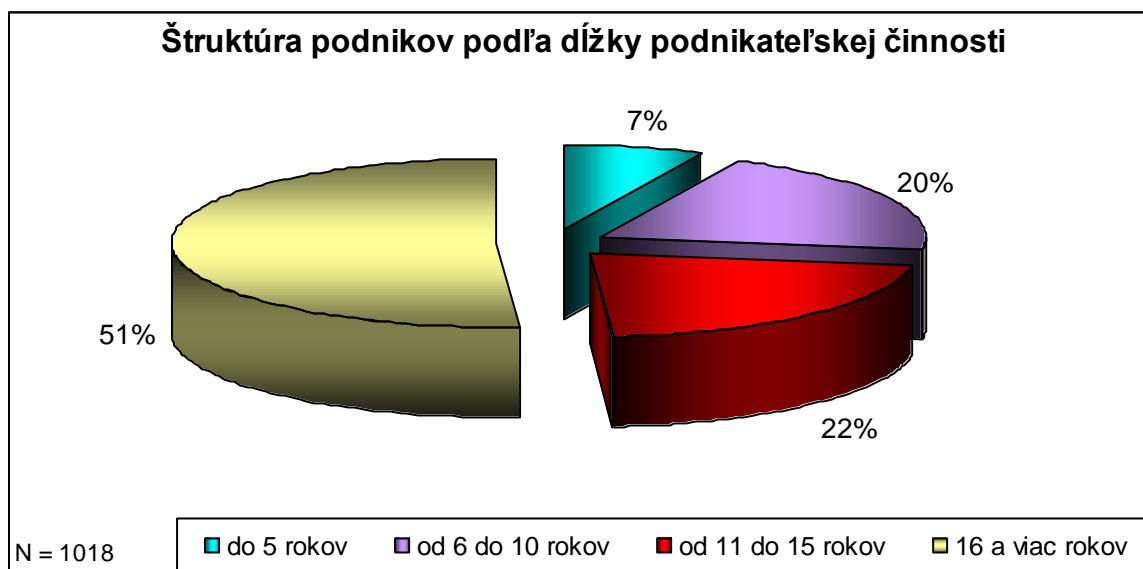

Zdroj: Slovak Business Agency

Štruktúra podnikov podľa dĺžky podnikateľskej činnosti

Viac ako polovica (51 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu boli zástupcovia MSP, ktoré pôsobia na trhu viac ako 16 rokov. 22 % malých a stredných podnikov vykonáva podnikateľskú činnosť od 11 do 15 rokov, 20 % vykonáva podnikateľskú činnosť od 6 do 10 rokov a 7 % podnikateľov je aktívnych menej ako 5 rokov.

Graf č.23

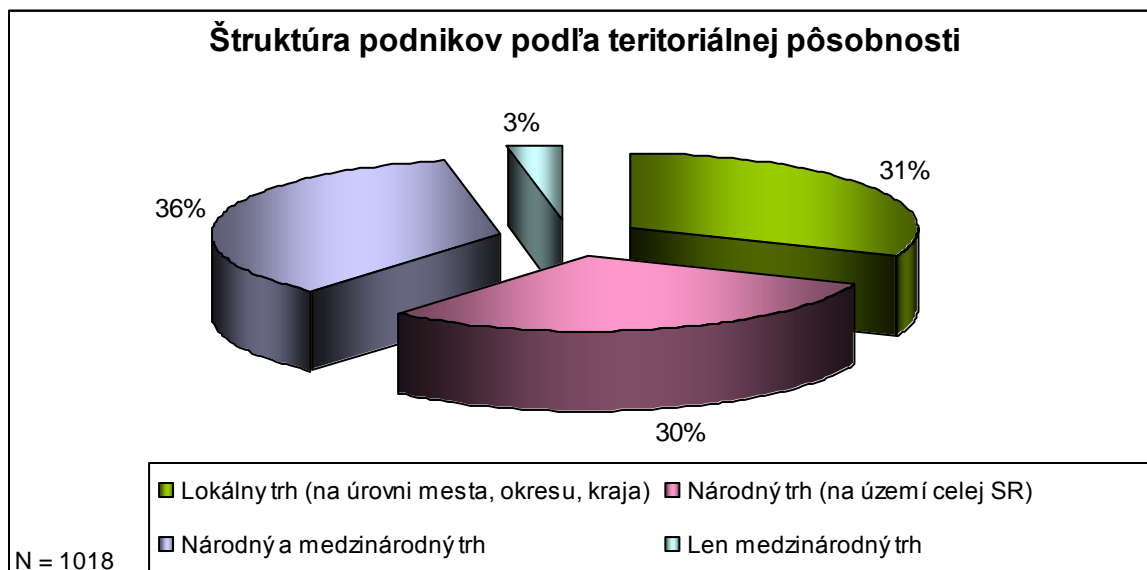

Zdroj: Slovak Business Agency

Štruktúra podnikov podľa teritoriálnej pôsobnosti

Viac ako jedna tretina (36 %) malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu sa orientuje na národný a medzinárodný trh súčasne, 31 % MSP pôsobí výhradne na lokálnom trhu (na úrovni mesta, okresu, kraja), 30 % na národnom trhu a 3 % MSP poskytujú svoje tovary a služby na medzinárodnom trhu.

Graf č.24

Zdroj: Slovak Business Agency

Vlastnícka štruktúra podnikov

Vlastnícka štruktúra zapojených MSP do prieskumu sa vyznačuje dominantným zastúpením malých a stredných podnikov s tuzemským vlastníctvom. 84 % MSP tvorili podniky s výhradným tuzemským vlastníctvom, 4 % MSP s prevažne tuzemským vlastníctvom, 3 % MSP má prevažne zahraničné vlastníctvo a 7 % má výhradne zahraničné vlastníctvo.

Graf č.25

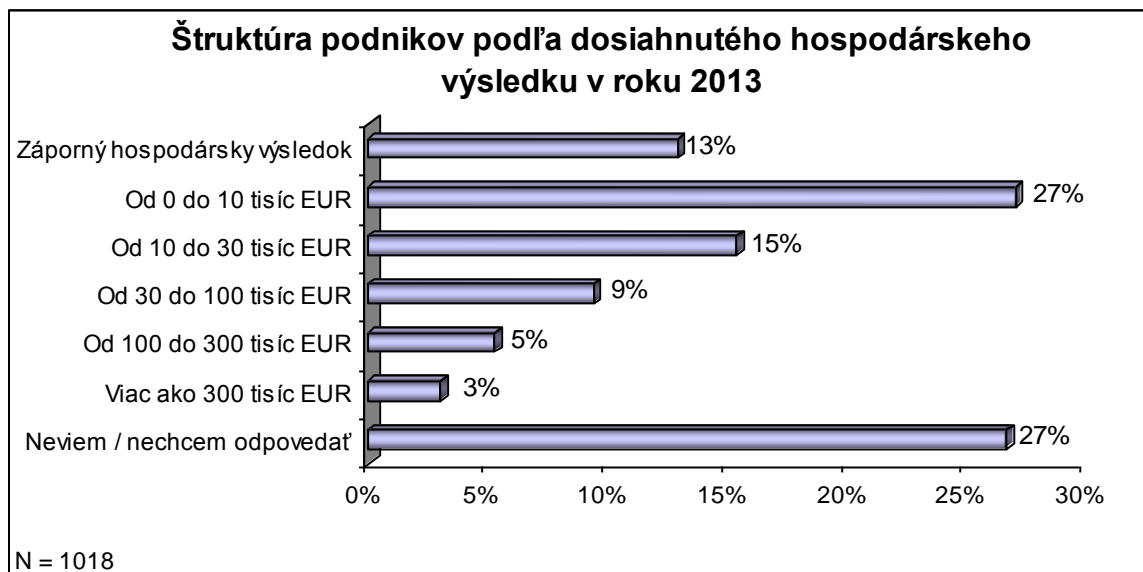

Zdroj: Slovak Business Agency

Štruktúra podnikov podľa dosiahnutého hospodárskeho výsledku v roku 2013

13 % z oslovených malých a stredných podnikov dosiahlo v roku 2013 záporný hospodársky výsledok. Viac ako jedna štvrtina (27 %) dosiahla v roku 2013 zisk na úrovni do 10 tisíc Eur, 15 % MSP dosiahlo zisk od 10 do 30 tisíc Eur, 9 % MSP dosiahlo zisk od 30 do 100 tisíc Eur, 5 % MSP dosiahlo zisk od 100 do 300 tisíc Eur a 3 % MSP dosiahlo zisk viac ako 300 tisíc Eur.

Graf č.26

Zdroj: Slovak Business Agency

19 Metodika prieskumu

Zber údajov prieskumu realizovala prieskumná agentúra AKO, s.r.o. v dňoch od 16.09.2014 do 10.10.2014 formou telefonických rozhovorov na vzorke 1018 respondentov.

Výberový súbor malých a stredných podnikov pozostával z 30 % mikropodnikov (1-9 zamestnancov), 40 % malých podnikov (10-49 zamestnancov) a 30 % stredných podnikov (50-249 zamestnancov). Z celkového počtu subjektov vo výberovom súbore bolo 50 malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín.

Výberový súbor zohľadňoval požadované rozdelenie respondentov z hľadiska odvetvovej a regionálnej príslušnosti, čím bola zabezpečená reprezentatívnosť prieskumu.

30 % malých a stredných podnikov bolo do prieskumu zapojených z odvetvia obchodu a z odvetvia obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N). 9 % MSP pôsobí zhodne v odvetví priemyslu a v doprave a informačných a komunikačných činnostiach. 8 % MSP pôsobí v stavebníctve, 7 % v oblasti ostatných služieb (sekcia SK NACE P až S), 4 % v ubytovaní a stravovaní a 3 % v pôdohospodárstve.

Viac ako jedna tretina (34 %) z malých a stredných podnikov zapojených do prieskumu bola z Bratislavského kraja. Z Nitrianskeho kraja bolo do prieskumu zapojených 11 % MSP, zo Žilinského a Košického kraja 10 % MSP, z Trnavského, Banskobystrického a Prešovského kraja 9 % MSP a 8 % MSP tvorili MSP, ktoré pôsobili v Trenčianskom kraji.

Záverečnú správu z prieskumu vypracovala Slovak Business Agency. Spracovanie sa uskutočnilo prostredníctvom využitia štatistického softvéru IBM SPSS – modul Base, Custom Tables a Regression a prostredníctvom MS Excel.

20 Zhrnutie výsledkov

- Podľa výsledkov prieskumu šesť z desiatich (60 %) malých a stredných podnikov na Slovensku hodnotí problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily ako významný.
- Necelá jedna tretina (30,4 %) malých a stredných podnikateľov si myslí, že vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce. Na druhej strane, dve tretiny (66,1 %) malých a stredných podnikateľov si nemyslia, že vzdelávací systém produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce.
- Len 1,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov plánuje v najbližšej dobe obsadzovať voľné pracovné pozície štátnymi príslušníkmi tretích krajín. 5,5 % predstaviteľov malých a stredných podnikov uvažuje nad prijatím štátnych príslušníkov tretích krajín do zamestnania. Naopak, takmer deväť z desiatich (87, 5 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov ani neuvažuje nad zabezpečením pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín.
- Viac ako jedna pätina (21,3 %) malých a stredných podnikov uviedla dôvod, pre ktorý by prijali príslušníka tretej krajiny problematické obsadenie pozície pracovníkom so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domácom trhu práce. 19,4 % respondentov by prijalo štátneho príslušníka tretej krajiny kvôli nižším finančným nárokom, 14,3 % pre uľahčenie medzinárodnej spolupráce a 13,8 % pre vyššiu pracovnú motiváciu.
- Viac ako jedna tretina (37,6 %) malých a stredných podnikateľov v prieskume deklarovala názor, že pozitívum prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín pre slovenský trh práce je skutočnosť, že príslušníci tretích krajín vyplňajú chýbajúce miesta na domácom trhu práce. Takmer jedna štvrtina (23,3 %) vníma ako pozitívum rastúci hospodársky rast a konkurencieschopnosť, 17,0 % vníma ako pozitívum to, že štátni príslušníci začínajú podnikat', čím vytvárajú nové pracovné miesta a 16,6 % vníma ako pozitívum rastúcu domácu spotrebu a napĺňanie príjmovej stránky rozpočtu.
- V rámci hodnotenia pozitív zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre samotnú firmu respondenti najčastejšie označili ako prínos obohatenie pracovného tímu o nové zručnosti / uplatnenie odlišného pohľadu na riešenie pracovných problémov (28,2 %). 21,5 % podnikateľov uviedlo ako prínos pre firmu to, že ostatní zamestnanci získali/by získali šancu osvojiť si nové zručnosti, spôsoby správania a hodnoty od príslušníkov tretích krajín. 19,6 % vníma prínosy v oblasti zlepšenia pracovnej atmosféry a zvýšenia motivácie zamestnancov.
- Viac ako jedna tretina (36,1 %) malých a stredných podnikateľov vníma komunikačné problémy vznikajúce v dôsledku kultúrnych odlišností ako najčastejší problém súvisiaci so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín. 12,0 % respondentov označilo ako najčastejší problém nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnancov. Problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov vníma ako problém takmer každý desiaty respondent (9,2 %).

- Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov označilo v prieskume najviac respondentov (28,7 %) ako opatrenie, ktoré by odporúčali implementovať v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na slovenskom trhu práce. 22,4 % predstaviteľov malých a stredných podnikov by odporúčali rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení na zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín. Jedna pätina (20,1 %) respondentov by odporúčala zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu. Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov by odporúčalo takmer dve tretiny (62,0 %) podnikateľov zamestnávajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.
- Podľa výsledkov prieskumu podnikatelia zamestnávajú vo svojej firme najčastejšie (44 %) dvoch až piatich štátnych príslušníkov tretích krajín (v rámci malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín). Viac ako jedna tretina (38 %) respondentov v prieskume uviedla, že zamestnávajú jedného štátneho príslušníka z tretej krajiny. Takmer jedna pätina (18 %) podnikateľov, zamestnáva viac ako piatich zamestnancov z tretích krajín.
- Podľa krajiny pôvodu pochádzala polovica (50 %) zamestnancov z tretích krajín z Ukrajiny (v rámci malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín). Zo Srbska pochádzalo 12 % zamestnancov, z Kórejskej republiky a z Ruska 10 % zamestnancov, z Číny 8 % a z Vietnamu pochádzalo 6 % zamestnancov. Ostatné krajiny mali zastúpenie 2 % a nižšie.
- Najčastejší typ pracovnej pozície zamestnanca z tretej krajiny je odborný pracovník/specialista (52 %). Takmer jedna tretina (32 %) zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín pracuje ako nízko kvalifikovaný personál. Jedna pätina (20 %) zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín pracuje na riadiacich pozíciách. Na pozícii administratívneho pracovníka pracuje podľa výsledkov prieskumu 16 % zamestnancov pochádzajúcich z tretích krajín.
- 58 % predstaviteľov malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín v prieskume deklarovalo, že štátnemu príslušníkovi tretej krajiny ponúkli rovnakú mzdu ako slovenskému pracovníkovi na porovnateľnej pracovnej pozícii. Nižšiu mzdu štátnemu príslušníkovi ponúkla takmer jedna štvrtina (24 %) malých a stredných podnikateľov v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii.
- Viac ako polovica (56 %) malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín nevyužila v rámci procesu prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín služby žiadnej inštitúcie. Naopak, pri prijímaní zamestnancov z tretích krajín spolupracovalo 22 % malých a stredných podnikov s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, 12 % spolupracovalo s obchodnými partnermi, 10 % s personálnymi agentúrami a 6 % spolupracovalo iným spôsobom (cez známeho, prostredníctvom využitia vlastných kontaktov).
- Šesť z desiatich (60 %) malých a stredných podnikov, ktoré zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín v prieskume uviedlo, že pred prijatím štátneho príslušníka tretej krajiny do zamestnania sa pokúšali obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom.

- Ako najčastejší dôvod neochoty podnikateľov zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín respondenti uviedli skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín doposiaľ neprejavili záujem pracovať v ich firme. Uvedenú odpoveď v prieskume uviedlo 58 % respondentov. Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti a zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces uviedla ako dôvod neochoty ich prijatia do pracovného pomeru viac ako jedna pätina (21,5 %; 21,1 %) respondentov. Takmer každý desiaty (9,7 %) podnikateľ uviedol ako dôvod neochoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín problematické riadenie tímu, ktorého súčasťou sú rôzne národnosti.

Zoznam tabuliek

Číslo tabuľky	Názov tabuľky
Tabuľka č.1	Štruktúra podnikov podľa veľkostnej kategórie
Tabuľka č.2	Odvetvová štruktúra podnikov
Tabuľka č.3	Regionálna štruktúra podnikov
Tabuľka č.4	Štruktúra podnikov podľa dĺžky podnikateľskej činnosti
Tabuľka č.5	Štruktúra podnikov podľa teritoriálnej pôsobnosti
Tabuľka č.6	Vlastnícka štruktúra podnikov
Tabuľka č.7	Štruktúra podnikov podľa dosiahnutého hospodárskeho výsledku v roku 2013
Tabuľka č.8	Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.9	Problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily
Tabuľka č.10	Hodnotenie vzdelávacieho systému na Slovensku
Tabuľka č.11	Plány firiem v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.12	Dôvody pre zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.13	Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre trh práce v SR
Tabuľka č.14	Pozitíva zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre firmu
Tabuľka č.15	Najčastejšie problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.16	Opatrenia v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie migrantov z tretích krajín
Tabuľka č.17	Počet štátnych príslušníkov zamestnaných v podnikoch
Tabuľka č.18	Krajina pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.19	Typ pracovnej pozície štátnych príslušníkov tretích krajín
Tabuľka č.20	Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny
Tabuľka č.21	Úroveň hrubej mzdy štátneho príslušníka tretej krajiny
Tabuľka č.22	Snaha o prijatie slovenského uchádzača pred prijatím príslušníka tretej krajiny
Tabuľka č.23	Dôvody nechoty zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín

Zoznam grafov

Číslo grafu	Názov grafu
Graf č.1	Zamestnávate v súčasnosti vo Vašej firme štátnych príslušníkov tretích krajín?
Graf č.2	Aký významný je pre Vašu firmu problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily?
Graf č.3	Myslíte si, že vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce?
Graf č.4	Riešili ste, alebo plánujete v najbližšej dobe zabezpečovanie pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín?
Graf č.5	Aký bol/alebo aký by bol dôvod pre zamestnanie štátneho príslušníka tretích krajín vo Vašej spoločnosti?
Graf č.6	Ktoré pozitíva prináša prijímanie štátnych príslušníkov tretích krajín všeobecne na trh práce Slovenska?
Graf č.7	Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti?
Graf č.8	Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti? – v členení podľa skúseností zo zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín
Graf č.9	Aké najčastejšie problémy ste identifikovali, resp. vnímate v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín?
Graf č.10	Aké najčastejšie problémy ste identifikovali, resp. vnímate v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín? – v členení podľa skúseností zo zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín
Graf č.11	Prosím špecifikujte, aké opatrenia by ste odporúčali v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie cudzincov z tretích krajín na slovenskom trhu práce?
Graf č.12	Prosím špecifikujte, aké opatrenia by ste odporúčali v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie cudzincov z tretích krajín na slovenskom trhu práce? – v členení podľa skúseností zo zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín
Graf č.13	Koľkých štátnych príslušníkov z tretích krajín zamestnávate vo Vašej spoločnosti?
Graf č.14	Z ktorých krajín mimo EÚ pochádzajú Vaši zamestnanci?
Graf č.15	Na aký typ pracovnej pozície ste prijali štátneho príslušníka tretej krajiny?
Graf č.16	Akú úroveň hrubej mzdy ste ponúkli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii?
Graf č.17	Spolupracovali ste v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s nejakou inštitúciou/ organizáciou?
Graf č.18	Pred prijatím do zamestnania štátneho príslušníka tretej krajiny ste sa pokúšali obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom?
Graf č.19	Uveďte dôvody neochoty Vašej firmy zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín?
Graf č.20	Veľkostná štruktúra podnikov

Graf č.21	Odvetvová štruktúra podnikov
Graf č.22	Regionálna štruktúra podnikov
Graf č.23	Štruktúra podnikov podľa dĺžky podnikateľskej činnosti
Graf č.24	Štruktúra podnikov podľa teritoriálnej pôsobnosti
Graf č.25	Vlastnícka štruktúra podnikov
Graf č.26	Štruktúra podnikov podľa dosiahnutého hospodárskeho výsledku v roku 2013

Dotazník

- 1. Zamestnávate v súčasnosti vo Vašej firme štátnych príslušníkov tretích krajín (krajiný mimo EÚ, Švajčiarska, Lichtenštajnska, Island, Nórsko). Môže ísť aj o dohodárov.**

- 1 Áno
- 2 Nie, ale v minulosti sme zamestnávali
- 3 Nie a ani sme nezamestnávali.

- 2. Ktorá z nasledovných činností je vo vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?**

- 1 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- 2 Ťažba a dobývanie
- 3 Priemyselná výroba
- 4 Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- 5 Dodávka vody; čistenie a odvod odpad. vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- 6 Stavebníctvo
- 7 Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
- 8 Doprava a skladovanie
- 9 Ubytovacie a stravovacie služby
- 10 Informácie a komunikácia
- 11 Finančné a poisťovacie činnosti
- 12 Činnosti v oblasti nehnuteľností
- 13 Odborné, vedecké a technické činnosti
- 14 Administratívne a podporné služby
- 15 Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
- 16 Vzdelávanie
- 17 Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- 18 Umenie, zábava a rekreácia
- 19 Ostatné činnosti

- 3. V ktorom kraji sídli Vaša firma / pobočka ?**

- 1 Bratislavský kraj
- 2 Trnavský kraj
- 3 Trenčiansky kraj
- 4 Nitriansky kraj
- 5 Žilinský kraj
- 6 Banskobystrický kraj
- 7 Prešovský kraj
- 8 Košický kraj

- 4. Koľko zamestnancov má Vaša firma?**

- 1 Nemám zamestnancov
- 2 1 až 9 zamestnancov

- 3 10 až 49 zamestnancov
- 4 50 až 249 zamestnancov
- 5 Nad 250 zamestnancov
- 6 Odmietol uviesť

5. Aký významný je pre Vašu firmu problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily?
Prečítam vám možnosti:

- 1 Významný
- 2 Skôr významný
- 3 Skôr nevýznamný
- 4 Nevýznamný

6. Myslíte si, že vzdelávací systém na Slovensku produkuje dostatok kvalifikovanej pracovnej sily s ohľadom na potreby trhu práce? Prečítam vám možnosti:

- 1 Áno
- 2 Skôr áno
- 3 Skôr nie
- 4 Nie
- 5 Neviem posúdiť

7. Riešili ste, alebo plánujete v najbližšej dobe zabezpečovanie pracovných síl prostredníctvom zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín - cudzincov?
Prečítam vám možnosti:

1. Áno, už sme to vyskúšali
2. Nie, ale chceme to vyskúšať
3. Nie, ale uvažujeme o tom
4. Nie, ani o tom neuvažujeme
5. Odmietol uviesť

8. Aký bol/ alebo aký by bol dôvod pre zamestnanie štátneho príslušníka tretích krajín vo Vašej spoločnosti? Prečítam vám možnosti:
(Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Je náročné nájsť pracovníka so zodpovedajúcou kvalifikáciou na domácom pracovnom trhu
- 2 Štátni príslušníci tretích krajín majú zvyčajne vysokú úroveň pracovnej motivácie.
- 3 Štátni príslušníci tretích krajín majú nižšie finančné nároky než slovenskí pracovníci s rovnakou kvalifikáciou
- 4 Zamestnanie štátneho príslušníka tretej krajiny umožnilo/ uľahčilo medzinárodnú spoluprácu, ktorá podporuje fungovanie/ rast našej spoločnosti.
- 5 Iné:.....
- 6 Nemali sme / nemali by sme žiaden dôvod pre ich zamestnanie

9. Ktoré pozitíva prináša prijímanie štátnych príslušníkov tretích krajín všeobecne na trh práce SLOVENSKA ? Prečítam vám možnosti:

(Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Vypĺňajú chýbajúce miesta na domácom trhu práce
- 2 Zvyšujú domácu spotrebu a naplňujú príjmovú stránku rozpočtu (platia dane)
- 3 Začínajú podnikat', čím vytvárajú nové pracovné miesta
- 4 Prispievajú k zvýšeniu hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosť
- 5 Nevidím žiadne pozitíva

10. Prinieslo/ mohlo by priniesť zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín prínosy vašej spoločnosti? Prečítam vám možnosti:

(Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Obohatenie pracovného tímu o nové zručnosti / uplatnenie odlišného pohľadu na riešenie pracovných problémov
- 2 Poskytnutie šance pre ostatných zamestnancov osvojiť si nové zručnosti, spôsoby správania a hodnoty
- 3 Zlepšenie pracovnej atmosféry, zvýšenie motivácie zamestnancov
- 4 Iné:.....
- 5 Neprinieslo/ nevidíme žiadne prínosy
- 6 Neviem posúdiť

11. Aké najčastejšie problémy ste identifikovali, resp. vnímate v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín? Prečítam vám možnosti:

(Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Komunikačné problémy v dôsledku kultúrnych odlišností
- 2 Nedostatok akceptácie zo strany ostatných zamestnancov
- 3 Nižšia kvalita práce v porovnaní so zvyklosťami spoločnosti
- 4 Zhoršenie atmosféry spolupráce v spoločnosti
- 5 Zhoršenie pracovnej motivácie zamestnancov
- 6 Problémy týkajúce sa riadenia multikultúrnych pracovných tímov
- 7 Iné:.....
- 8 Nevznikajú žiadne problémy

12. Prosím špecifikujte, aké opatrenia by ste odporúčali v oblasti zlepšenia ekonomickej integrácie cudzincov z tretích krajín na slovenskom trhu práce?

Prečítam vám možnosti:

Možnosť viac odpovedí.

- 1 Rozšíriť okruh profesií, na ktoré by sa nevzťahovalo vydávanie povolení na zamestnanie
- 2 Skrátiť dobu vydávania potrebných dokladov pre migrantov
- 3 Zvýšiť participáciu slovenských zamestnávateľov v migračnom procese

- 4 Zrealizovať dlhodobú informačnú kampaň o pozitívnych vplyvoch migračného procesu
- 5 Iné ...
- 6 Nemyslím, že sú potrebné osobitné opatrenia v tejto oblasti

13. Koľkých štátnych príslušníkov z tretích krajín zamestnávate/zamestnávali ste vo Vašej spoločnosti?

1. 1
2. 2 – 5
3. 5 a viac

14. Z ktorých krajín mimo EÚ pochádzajú/li Vaši zamestnanci? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Ukrajina
- 2 Rusko
- 3 Srbsko
- 4 Čína
- 5 Vietnam
- 6 Kórejská republika
- 7 USA
- 8 Macedónsko
- 9 Turecko
- 10 Iná:..Ktorá:

15. Na aký typ pracovnej pozície ste prijali štátneho príslušníka tretej krajiny? prečítam vám možnosti: (Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Riadiaci pracovník
- 2 Špecialista/odborný pracovník
- 3 Administratívny pracovník
- 4 Nízkokvalifikovaný personál

16. Akú úroveň hrubej mzdy ste ponúkli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v porovnaní so slovenským pracovníkom na porovnateľnej pracovnej pozícii?

- 1 Nižšiu
- 2 Rovnakú
- 3 Vyššiu
- 4 Neviem
- 5 Odmietol uviesť

17. Spolupracovali ste v rámci procesu zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s nejakou inštitúciou/ organizáciou? (Možnosť viacerých odpovedí)

- 1 ÚPSVaR

- 2 Personálne agentúry
- 3 Obchodný partneri
- 4 Iná:.....
- 5 Nevyužívali sme služby žiadnej inštitúcie
- 6 Nevie

18. Pred prijatím do zamestnania štátneho príslušníka tretej krajiny ste sa pokúšali obsadiť danú pozíciu slovenským uchádzačom?

- 1 Áno
- 2 Nie

19. Uved'te dôvody neochoty Vašej firmy zamestnať štátnych príslušníkov tretích krajín. Prečítam vám možnosti:
(Možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín je zložitý proces
- 2 Štátni príslušníci tretích krajín nemajú potrebné jazykové znalosti
- 3 Riadenie tímu, ktorého súčasťou sú rôzne národnosti, je problematická
- 4 Štátni príslušníci tretích krajín neprejavili záujem pracovať v našej spoločnosti
- 5 Iné:.....
- 6 Odmietol uviesť

Už sa bližime ku koncu. Už len niekoľko štatistických otázok o vašej firme:

20. V ktorom roku vznikla Vaša spoločnosť?

.....

21. Na akom trhu pôsobí Vaša firma?

- 1 Lokálnom (na úrovni mesta, okresu, kraja)
- 2 Národnom (na území celej SR)
- 3 Národnom a medzinárodnom
- 4 Len na medzinárodnom
- 5 Odmietol uviesť

22. Uved'te, prosím štruktúru vlastníctva Vašej firmy?

- 1 Výhradné tuzemské vlastníctvo
- 2 Prevažne tuzemské vlastníctvo
- 3 Prevažne zahraničné vlastníctvo
- 4 Výhradne zahraničné vlastníctvo
- 5 Odmietol uviesť NEPONÚKAŤ VOPRED

23. Aký hospodársky výsledok ste dosiahli po zdanení v roku 2013?

- 1 Dosiahol som záporný hospodársky výsledok
- 2 Od 0 do 10 tisíc eur
- 3 Od 10 do 30 tisíc eur
- 4 Od 30 do 100 tisíc eur
- 5 Od 100 do 300 tisíc eur
- 6 Viac ako 300 tisíc eur
- 7 Odmietol uviesť